

Emprendre un projecte artístic multidisciplinari

Pla d'intervenció per Lantana

Especialitat d'Interpretació, Veu

Curs 2020/2021

Tutora: Eulàlia Febrer Coll

Laura Fernández Moll

Agraïments

Escriure aquest treball ha tingut un gran impacte en mi i és per això que m'agradaria agrair a totes aquelles persones que m'han ajudat i recolzat durant aquest procés.

En primer lloc, voldria agrair a tots els professors que m'han acompanyat aquests anys i m'han fet créixer com a músic i persona; i en particular a n'Eulàlia Febrer per la seva ajuda, confiança i comprensió en la realització d'aquest projecte.

Als meus companys i amics per ser-hi sempre, per donar-nos suport i recolzar-nos entre nosaltres en els moments difícils. Especialment a na Maria i na Francina per acceptar formar part d'aquest projecte compartint el seu art.

Finalment, vull agrair als meus pares pels seus consells, la seva comprensió i el seu suport incondicional.

RESUM

Aquest Treball de Fi d'Estudis aborda un projecte artístic multidisciplinari en format espectacle a càrrec de la Companyia Lantana. Aquesta formació, creada el 2019 i formada per una actriu, una contrabaixista i una cantant, neix de la curiositat i necessitat d'entremesclar diferents disciplines artístiques.

A causa de la situació de crisi sanitària actual (Covid-19), aquest treball desenvolupa un pla d'intervenció i planificació d'estratègies per la Companyia Lantana. Parteix d'un marc teòric que analitza la situació actual de la música en els territoris de parla catalana, els principals antecedents professionals en projectes artístics multidisciplinaris i sota la mirada pròpia de l'autora com a cantant, es desenvolupa l'emprenedoria d'un esdeveniment multidisciplinari a Menorca.

Paraules clau: música, projecte multidisciplinari, pla d'intervenció, emprenedoria cultural.

ABSTRACT

This Final Project deals with a multidisciplinary artistic project in performance format by the Lantana Company. This group, created in 2019 and made up of an actress, a double bass player and a singer, was born out of curiosity and the need to mix different artistic disciplines.

Due to the current health crisis (Covid-19), this paper develops an intervention plan and a strategy planning for the Lantana Company. It starts from a theoretical framework that analyses the current situation of music in Catalan-speaking territories, the main professional background in multidisciplinary artistic projects and under the author's own gaze as a singer, the entrepreneurship of a multidisciplinary event in Menorca.

Keywords: music, multidisciplinary project, intervention plan, cultural entrepreneurship.

ÍNDIX

Índex de continguts

1.	Introducció.....	8
1.1.	Metodologia	10
2.	Marc teòric.....	11
2.1.	Música i cultura	11
2.2.	Investigació artística	13
2.3.1.	Reconeixement actual al territori de parla catalana	13
2.3.2.	Illes Balears	17
2.3.3.	Menorca	18
2.4.	Antecedents i influències principals	20
2.4.1.	Tarta Relena	20
2.4.2.	Lingua Ignota	21
2.4.3.	Exili (in der fremde).....	21
2.4.4.	Harría Herria	22
2.4.5.	Bach	22
2.4.6.	Trou de ver	23
2.5.	Cantant professional	24
2.5.1.	Competència artística.....	24
2.5.2.	Potencials sortides	26
2.6.	Recepció.....	29
2.6.1.	Emprendre un projecte artístic	32
3.	Lantana	34
3.1.	Objectius	34
3.2.	Beneficiaris	35
3.3.	Estratègia	35

4.	Projecte Audiovisual	37
5.	L'olor d'abans d'anar a dormir	38
6.	Nova creació.....	41
6.1.	Punt de partida actual	41
6.1.1.	Anàlisi DAFO.....	41
6.1.2.	Anàlisi CAME	42
6.1.3.	<i>What, Who, Where, When, Why i How</i>	45
6.2.	Màrqueting	47
6.2.1.	Producte	47
6.2.2.	Promoció i distribució	47
6.2.3.	Pressupost	48
6.3.	Organigrama	49
6.4.	Cronograma	50
6.5.	Recursos	51
6.5.1.	Recursos musicals.....	51
6.5.2.	Recursos de llum	51
6.5.3.	Posada en escena	52
6.6.	Ajudes i subvencions.....	52
7.	Conclusions	55
8.	Referències bibliogràfiques.....	58

Índex d'Il·lustracions

Il·lustració 1. Professió dels enquestats en relació al sector musical	29
Il·lustració 2. Formació musical dels enquestats	30
Il·lustració 3. Especialitat musical del CSMIB	30
Il·lustració 4. Freqüència de consum de concerts en viu (abans de la Covid-19) .	31
Il·lustració 5. Menció d'honor	38
Il·lustració 6. Cartell L'olor d'abans d'anar a dormir 1	39
Il·lustració 7. Cartell L'olor d'abans d'anar a dormir 2	39
Il·lustració 8. Cartell L'olor d'abans d'anar a dormir 3	39
Il·lustració 9. Impacte mediàtic I.....	40
Il·lustració 10. Impacte mediàtic II	40
Il·lustració 11. Organigrama.....	49
Il·lustració 12. Posada en escena	52

Índex de taules

Taula 1. Competències de l'artista.....	25
Taula 2. Competències específiques especialitat de cant CSMIB	26
Taula 3. Sortides del músic professional	27
Taula 4. Matriu DAFO	42
Taula 5. Matriu CAME.....	43
Taula 6. Funcions membres Companyia Lantana.....	45
Taula 7. Recursos promocionals.....	48
Taula 8. Catxet.....	48
Taula 9. Cronograma	50
Taula 10. Dimensions de l'escenari	51
Taula 11. Fons Extraordinari Producció Creativa i Recerca Cultural 2021	54
Taula 12. Subvencions IEB de l'any 2020	54

1. Introducció

Emprendre un projecte artístic multidisciplinari es centra en la creació d'un pla d'intervenció per Lantana, una companyia integrada per la contrabaixista Maria Servera Bosch, l'actriu Francina Caules Seguí i la cantant, i autora d'aquesta pàgines, Laura Fernández Moll.

Durant els anys que he estat cursant l'especialitat de Veu al Conservatori he tingut l'oportunitat de participar en diferents *masterclasses* i formar-me tècnicament. Conèixer el meu cos, les meves possibilitats, perfeccionar la interpretació, la dicció i fonètica de les peces, l'expressió i comunicació musicalment, entre altres coses, m'han fet créixer com music.

Però crec que el desenvolupament integral de l'intèrpret, i sobretot avui en dia, engloba un ventall de possibilitats molt més ampli al que m'agradaria donar veu amb aquest Treball de Fi d'Estudis.

En els ensenyaments propis del Conservatori Superior, així com de molts altres amb la mateixa oferta educativa, s'hi troba a faltar un espai on debatre les possibles sortides professionals de les nostres carreres musicals. En aquest sentit s'omet, entre d'altres, l'opció de crear una marca pròpia, en aquest cas, un projecte multidisciplinari artístic.

D'aquesta manera, l'objectiu principal d'aquest treball és establir un pla d'acció a partir d'una formació multidisciplinària de contrabaix, interpretació i veu, en format *performance*, per al mercat del territori de parla catalana.

Tanmateix, com objectius secundaris, aquest treball també desenvolupa les expectatives de futur de la companyia Lantana, entre les que s'hi inclouen:

- Llençar un projecte audiovisual.
- Redistribuir al mercat del territori de parla catalana l'obra *L'olor d'abans d'anar a dormir*.
- Crear un nou projecte de format específic pel Teatre des Born.

La hipòtesi principal d'*Emprendre un projecte artístic multidisciplinari* és que el pla d'acció proposat permetrà crear una estratègia de màrqueting per augmentar la visibilitat del projecte, dissenyar noves activitats artístiques, i així oferir un lloc a la companyia dins el mercat professional de l'art pluridisciplinari.

Abans de començar, però, se'm generen preguntes a les que voldria donar resposta:

- Quines adversitats ens podem trobar a l'hora de desenvolupar un projecte d'aquestes dimensions?
- La realització pròpia d'un projecte d'aquestes dimensions és una bona opció com a sortida al món del cant?
- A les illes disposem de bones/suficients ajudes per aquesta línia de projectes artístics?

- Quina és la millor estratègia de màrqueting en la situació de crisi cultural actual?
- Quines opcions tenim com a projecte/ *performance*?

A nivell formal, aquest treball està estructurat en dos grans blocs. Seguint els apartats proposats a l'índex, primerament es presenta un marc teòric per situar el nucli de la investigació. Presentem el significat del terme *música* i el seu rol dins d'aquest treball. És un concepte molt ample que es necessita definir per establir els límits o paràmetres entre els quals ens mourem, de cara al disseny del projecte artístic que s'abordarà, fent referència al moment històric en què vivim i donades les definicions limitades que trobem, tant des de la societat en general com entre els professionals de la música en particular.

En primer lloc, amb la *investigació artística*¹ als territoris de parla catalana, analitzarem la situació actual de la música en els mateixos territoris, les ajudes i subvencions que s'ofereixen, la recepció del públic i les bases d'emprendre un projecte multidisciplinari, desenvolupant també tot el procés creatiu per la bona resolució del projecte.

En segon lloc, presentem un seguit de companyies artístiques que ens han inspirat i servit d'antecedents per la creació de Lantana. Totes elles tenen en comú la unió de diferents aspectes artístics per desenvolupar un projecte multidisciplinari.

En tercer lloc, i apropant-nos més al bessó del treball, per tal d'emprendre el projecte artístic propi, analitzem les diferents competències específiques del cantant i les seves potencials sortides. A més, amb l'ajuda d'una enquesta, hem pogut obtenir una idea més pràctica i exacta sobre la percepció que es té dels cantants i les seves sortides al món professional.

Al segon gran eix del treball, aprofundirem en la companyia Lantana, en la seva història, objectius, beneficiaris i estratègies utilitzades per desenvolupar les noves línies de creació.

En primer lloc explorarem el camp audiovisual i les capacitats que ens aportarà el nou format explorat pel llançament d'un projecte audiovisual, *Sempre ens movem*.

A continuació presentem l'obra *L'olor d'abans d'anar a dormir* amb l'objectiu d'establir estratègies per redistribuir-la al mercat del territori de parla catalana.

I, finalment, a partir d'una tècnica específica d'anàlisi i l'ús de dues matrius situarem el punt de partida actual i real de la companyia. A continuació desenvoluparem un pla d'acció exhaustiu que ens servirà d'estratègia de màrqueting per la creació d'un nou projecte amb format específic pel Teatre des Born, *Kalia*.

¹ Concepte tractat a l'obra de Rubén López Cano i Úrsula San Cristóbal (2014), dues de les musicòlogues que més s'han endinsat en la idea d'investigació artística a la nostra àrea.

Per acabar aquest treball, s'establiran unes conclusions que pretenen corroborar la hipòtesi inicial i analitzar tot el procés de creació treballat.

1.1. Metodologia

La metodologia utilitzada en l'elaboració d'aquest treball és mixta, pel que es basa en diferents eines d'investigació. La primera part utilitza una metodologia històric-teòrica. Aquesta secció versa de les principals fonts que tracten sobre el nucli de la investigació. Es tracta de fonts històriques que defineixen els conceptes més importants de la línia de treball, relats i experiències resultats d'entrevistes i enquestes, així com l'anàlisi i l'estudi de diferents casos d'antecedents i referents propers a l'índole del nostre treball, primordials per elaborar un pla d'acció basat en l'experiència.

Els principals referents d'aquest caire s'han trobat en l'obra *Investigación artística en música* 2014 de Rubén López Cano i Úrsula San Cristóbal, en els autors com Andrea Giráldez, Joan Maria Thomàs, Joan Parets i Alan Merriam i la seva obra *The Anthropology of Music* 1964. Tots ells aporten els coneixements i continguts per poder construir els fonaments de l'emprenedoria per un bon projecte artístic.

Per completar aquesta secció, s'ha portat a terme un qüestionari realitzat mitjançant l'aplicació *GoogleForms* que ha permès arribar a 78 enquestats i analitzar les respostes obtingudes a través dels algorismes de la mateixa aplicació.

El marc teòric que aporten totes aquestes dades ens servirà per elaborar la segona secció del treball, l'aplicació pràctica del projecte utilitzant una metodologia hipotètic-deductiva. S'han dut a terme dues reunions a la setmana durant tres mesos amb els membres de Lantana per definir les línies d'acció del projecte a més d'una anàlisi de les dades obtingudes de forma quantitativa i qualitativa.

Per realitzar-la amb exhaustivitat, s'han utilitzat dues matrius imprescindibles i una tècnica d'anàlisi que ens permetran la creació d'un nucli sòlid i ferm: l'anàlisi DAFO (una matriu que permet identificar ràpidament factors tant interns com externs), l'anàlisi CAME (una matriu d'estratègies i mesures encaminades a corregir, afrontar, mantenir i explotar els aspectes identificats en el DAFO) i, finalment, la tècnica de les 5W1H (una línia d'actuació per comprendre els detalls, analitzar les inferències i el judici per arribar als fets fonamentals i les declaracions per arribar a l'abstracció).

D'aquesta manera, és indispensable la posada en pràctica i el desenvolupament de les principals eines de gestió, crucials per al llançament d'una idea artística o projecte que pertanyen a una formació multidisciplinària en el panorama del territori de parla catalana, en aquest cas: la companyia Lantana.

2. Marc teòric

2.1. Música i cultura

Començar definint el terme *música* i la seva importància en la nostra societat ens servirà per situar el punt de partida del treball. En primer lloc, però, cal recalcar que parlem de la música en el context de l'art occidental, de l'art del nostre territori lingüístic.

Aquest debat fa anys que perdura en musicologia, com n'és el cas que presenta i debat el llibre de Merriam, *The Anthropology of Music* (1964). A la cultura d'Europa occidental en destaca la bifurcació del concepte: *cultura* en el sentit antropològic de la forma de vida total d'un poble, i *cultura* en el sentit de "cultivada", amb un èmfasi especial en les formes d'art i l'art per l'art. El resultat d'aquest tret cultural ha estat la separació de l'art de la cultura en el seu conjunt.

De la mateixa manera ocorre amb el terme *música*. La música es pot i s'ha d'estudiar des de molts punts de vista, ja que inclou aspectes històrics, socials, psicològics, estructurals, culturals, funcionals, físics, psicològics, estètics, simbòlics i altres. Així doncs, és evident que cap tipus d'estudi únic pot substituir-se amb èxit per la totalitat (Merriam, 1964).

Seguint la definició del Diccionari General de la Llengua Catalana, el terme *música* es defineix com a "art que s'expressa mitjançant l'ordenació dels sons en el temps (ll. Musica, gr. Mousike). Sèrie de sons que per llur harmonia o disharmonia afecten l'orella d'una manera agradable" (diccionari.cat, s.d., s.p.).

Anant una mica més enllà de la definició del diccionari, m'atreveixo a definir música com un art² que, com a tal, apel·la als sentits i les emocions a partir dels sons i els silencis, els ritmes i les melodies.

"La música dona ànima a l'univers, ales a la ment, vols a la imaginació, consol a la tristesa i alegria a totes les coses" (ianchadwick.com, 2013, s.p.). Tal com diu la famosa cita, erròniament atribuïda a Plató, la música és un art on els sentits operen en la seva màxima expressió, estimulants l'esperit i fent-nos sentir completament vius, és a dir, alimentant la nostra ànima.

La música és exclusiva als humans. Igual que les altres arts, la música és tan bàsica al desenvolupament i existència de l'ésser humà com ho és el llenguatge. [...] Sense la música, la vida seria inhòspita. (Gordon 1990, p. 3)

La música ens transporta. A través d'ella viatgem a llocs i mons fantàstics, records i memòries, moments i persones. La música ens fa créixer, ens condueix, ens uneix o separa, ens fa viure moments únics, ens educa, ens alimenta i retroalimenta. La música ens ho dona tot a canvi de res.

² **Art:** qualsevol activitat o producte realitzat amb una finalitat estètica i comunicativa, mitjançant la qual s'expressen idees, emocions i, en general, una visió del món, a través de diversos recursos, com els plàstics, lingüístics, sonors, corporals i mixtos. (diccionari.cat, s.d.)

Vivim en un segle caracteritzat per l'avanç, l'expansió de la digitalització i el control de la informació a nivell global; l'era industrial i l'era espacial. Es tracta d'un món globalitzat amb una cultura occidental hegemònica i centrada en el consumisme, que ens inculca la por a perdre el temps: reverenciem un sistema de culte a la rapidesa i velocitat, esclaus dels horaris sense posar atenció al verdaderament important. Tal com recalca Carl Honoré al seu *Elogi a la lentitud* (2004), la paradoxa és que aquesta acceleració ens fa malgastar la vida. Reafirmant el títol de l'article d'opinió *La cultura ens fa millors persones?* del diari *Ara.cat* (2011), la cultura contribueix al desenvolupament integral de les persones. La cultura és essencial i imprescindible, defineix qui som i com volem ser, però per fer-ho cal aturar-se i reflexionar, trobar el moment i fer-nos preguntes.

Segons la pedagoga i professora Andrea Giráldez (2007), la cultura és el conjunt de formes de vida i expressions d'una societat determinada, dels quals en formen part els coneixements, creences, art, moral, lleis, costums i qualsevol altra capacitat i hàbit adquirits per l'home com a membre d'una societat. És a dir, el conjunt de trets distintius i creacions humanes, a través de les quals l'home pot expressar-se i prendre consciència d'ell mateix. D'aquesta manera, la cultura té possibilitat al desenvolupament i al motor econòmic de la societat.

Com diu Morin (2000), els sabers necessaris per a viure en el segle XXI són els valors i les comprensions que ens fan veure l'ésser humà com un tot; individu, societat i espècie. D'aquesta (re)visió de les persones, se'n desprèn per abordar la complexitat del món, tenir-ne consciència sense que ens ofeguem i que ens permeti, de nou, transformar i reconstruir-lo.

Així doncs, i essent consistents amb la realitat que ens ha tocat viure a conseqüència de la malaltia de la Covid-19, una pandèmia que ha unificat i humanitzat el món sencer, estem en el millor moment per aquesta introspecció i reformulació personal, conscient i sincera. Precisament, una de les grans capacitats que té l'art és l'adaptació, és a dir, aprofitar les circumstàncies que ens envolten per intentar transformar les dificultats en un acte o objecte de bellesa. Tal com recalca el Festival Pedra Viva de Menorca (2020), el primer pas per possibilitar aquesta transformació és l'acceptació: acceptar les coses com són i com vénen és l'única manera de poder-les canviar.

Paradoxalment, amb pocs concerts a la vista degut a la situació sanitària que s'encetà el març de 2020, obres de teatre suspeses, festivals ajornats, espectacles aturats, cinemes tancats, etc., la societat ha consumit més cultura que mai (Puigtobella, 2020). Les innumbrables iniciatives artístiques espontànies que s'han vist cada dia des dels terrats i balcons han evidenciant el paper fonamental d'aquesta, no sols per acompanyar i conhortar en aquests moments difícils, sinó també per alimentar l'ànima.

2.2. Investigació artística

Per presentar un projecte artístic, en primer lloc cal investigar, és a dir, encaminar-se al desconegut, cercar nous camins, noves formes, nous processos per arribar a la originalitat del projecte.

L'art i la cultura són territoris densos, connotatius, ambigus i omnipresents (Calbó, 2007a), són essencials per a la tasca més inevitable i, alhora, exigeixen la màxima creativitat: la creació d'un mateix (Aguirre, 2000).

Quan algú reflexiona des de l'acció es converteix en un investigador en el context pràctic, d'aquesta manera el professional reflexiu promou la crítica continua. Com ens indica Donald A. Schön³ (1992), la pràctica professional reflexiva permet la construcció de coneixements a través de la resolució de problemes.

La investigació artística és un instrument de transformació de pràctiques, valors i tradicions, és un vehicle pel canvi (Polifonia Research Working Group, 2010).

Investigar i analitzar la situació actual de l'anomenada música culta⁴ en els territoris de parla catalana, els principals antecedents professionals en projectes artístics multidisciplinaris i la presència de circuits especialitzats en aquests projectes, a més de reflexionar sobre la recepció d'aquests per part del públic, ens donarà l'originalitat i la diferència a la resta.

Comencem, doncs, per l'anàlisi de la situació actual en el territori de parla catalana en general, per després centrar-nos en la nostra comunitat autònoma, les Illes Balears, i finalment Menorca, on enfocarem el projecte Lantana.

2.3.1. Reconeixement actual al territori de parla catalana

El territori de parla catalana, per la seva situació geogràfica, engloba una cultura d'arrel europea, mediterrània i llatina, que ha anat evolucionant en relació a l'evolució paral·lela i complementària dels països veïns (Burkholder, Grout i Palisca, 2010).

La nostra és una cultura que acull persones, projectes i idees d'altres contrades, una cultura oberta al món; una cultura d'intercanvi, d'obertura, de modernitat i, en definitiva, de llibertat. És una cultura transformadora i prepositiva, una cultura amb

³ Donald A. Schön (1930-1997) fou un filòsof i professor americà que va desenvolupar el concepte de pràctica reflexiva i va contribuir a la teoria de l'aprenentatge organitzatiu. Va basar el seu treball en Dewey (pioner de la pràctica reflexiva) i en els seus anàlisis propis sobre la construcció del coneixement pràctic en diferents àmbits professionals. La seva indagació descansa en la insatisfacció sobre la racionalitat tècnica com el tipus de racionalitat hegemònica a la construcció del coneixement i en la formació de professionals (Domingo, s.d.).

⁴ Considerem música culta (art music) a la música per ser escoltada, o pensada per ser escoltada, amb atenció embadalida i per si mateixa. (Burkholder, et al., 2010, p. 1164).

coses a dir, que suma, afegeix valor i sentit propi a les aportacions culturals que rep (Leprêtre i Sáez Mateu, 2014).

Per poder comprendre de prop la situació en què es troba el mercat de la música del nostre temps, i centrant-nos en l'àmbit de projectes multidisciplinaris, ja que el nostre projecte d'emprenedoria pertany a aquest grup, hem realitzat un estat de la qüestió sobre l'existència de circuits, festivals o espais que es dediquen exclusivament a la programació de la música i arts escèniques actuals en els diferents territoris de parla catalana.

Trobar totes les iniciatives que estan en funcionament en aquests moments ha estat complicat. Per això, hem buscat els circuits i festivals culturals actuals existents en cada territori de parla catalana i hem seleccionat els principals com a referència per l'anàlisi que exposarem a continuació.

En total, hem trobat 10 festivals artístics, els quals es situen en les següents àrees geogràfiques:

- ***FiraTàrrega***

FiraTàrrega és el mercat internacional de les arts escèniques que, des de 1981, es materialitza anualment a Tàrrega (Lleida) el segon cap de setmana de setembre. És un aparador de la creativitat escènica, amb una programació heterogènia que posa especial atenció en les arts de carrer i l'espai públic.

És un espai per a l'exhibició de les arts escèniques contemporànies, un punt de trobada, contacte, contractació i intercanvi, una estructura d'acompanyament, un espai per a la innovació i un mercat cultural estratègic.

Pàgina web: https://www.firatarrega.cat/sobre-nosaltres/es_index/

- ***Festival Píndoles***

El *Festival Píndoles* es caracteritza per programar obres de teatre breu inèdites representades per primera vegada en el Castell de Montjuïc (Barcelona). Des de 2015 les obres de text són seleccionades mitjançant una convocatòria anònima i valorades per una comissió de textos, la qual s'encarrega d'escollir la programació de cada edició. S'inclouen en aquesta tria, propostes de teatre de text, de dansa, de circ, de teatre d'objectes o peces multidisciplinàries. És reconegut així com un dels esdeveniments de referència del teatre breu català.

Pàgina web: <https://pindoles.com/>

- ***Festival Grec***

Des de 2017 el *Festival Grec* (Barcelona) és un festival que vol presentar propostes artístiques excepcionals; descobrir, difondre i potenciar el talent i els teixits artístics locals; provocar, estimular i acompanyar iniciatives i ampliar la base social de públics i l'interès per les arts. La proposta per aquest any divideix la

programació en tres: *Grec Festival*, *De Grec a Grec* i *Grec en Obert*, comptant amb cinquanta coproduccions i (re)programant concerts o espectacles suspesos durant aquests últims mesos.

És un festival popular amb molta música, produccions especials amb col·laboracions úniques d'artistes de diferents disciplines, dansa, circ i teatre.

Pàgina web: <https://www.barcelona.cat/grec/es>

- ***Porta Ferrada***

El Festival de Porta Ferrada, nascut el 1958 a Sant Feliu de Guíxols (Costa Brava), és el festival d'estiu amb més tradició d'Espanya. Destaca per la seva proposta oberta a totes les disciplines artístiques, compta amb la participació de noms consolidats i talents emergents de l'escena internacional i nacional.

L'organització del festival va a càrrec de TheProject, una de les principals promotores de concerts del país. Aquest any es celebrarà la 59 edició.

Pàgina web: <https://www.festivalportaferrada.cat/ca/>

- ***Festival Aphònica***

El festival de música de la localitat de Banyoles destaca per la veu com a principal protagonista. A més dels concerts l'organització ofereix activitats paral·leles com tallers artístics, presentacions de llibres, projeccions de documentals, lectures poètiques, exposicions o l'habitual trobada de cantaires.

Cal destacar la presència a les últimes edicions d'autors com Raimon, Jaume Sisa, Jorge Drexler, Xabier Muguruza, Albert Pla, Jay Jay Johanson, Ariel Rot o Lluís Llach, a més de formacions de diferents estils com Love of Lesbian, Facto Delafé i Las Flores Azules, Macedònia o Només els Sol.

Pàgina web: <http://www.aphonica.banyoles.cat>

- ***Festival de les Arts***

El *Festival de les Arts* (València) neix de la connexió entre la música i altres disciplines artístiques com ara el disseny, la il·lustració o la gastronomia. Un festival que vol donar suport a la ciutat de València posant en valor els seus espais i artistes.

Des de 2015, dos dies consecutius el mes de juny, és un nou projecte amb cabuda per totes les expressions artístiques i moviments culturals. Està format per tres escenaris, més de 24h de música, una varietat gastronòmica en el Foodies Merkat, dissenyadors i marques emergents en Les Arts Market, il·lustradors en directe i focs artificials.

Pàgina web: <https://www.festivaldelesarts.com/>

- ***Polirítmia***

Polirítmia és una plataforma d'exhibició de concerts que llança un programa formatiu de propostes musicals i de moviment de caràcter tradicional mediterrani, que farà de punt de trobada professional i formatiu entre artistes i docents.

En la darrera edició (juliol de 2020), el Teatre Principal de València va acollir, amb totes les mesures de seguretat, fusions musicals d'arrel mediterrània i altres latituds: klezmer i gipsy barrejat amb swing, cúmbia o reggae; tradició oral amb música d'autor; cançó tradicional amb jazz, etc.

Pàgina web: <https://poliritmia.ivc.gva.es>

- ***Mallorca Live Festival***

El *Mallorca Live Festival* és un festival de música internacional que es celebra a Calvià (Mallorca) durant el mes de maig. L'edició d'aquest any 2021 es celebrarà el juny.

Pàgina web: <https://visitcalvia.org/events/mallorca-live-2021/>

- ***Festival inund'ART***

El *Festival inund'ART* sorgeix l'any 2005 de la necessitat de donar sortida i visibilitat a les noves formes d'art. Està compost per un grup d'artistes i gestors culturals a Girona.

És una plataforma cultural per a la promoció de la creació, la producció i l'exhibició de propostes en l'àmbit de les arts visuals i d'altres disciplines artístiques contemporànies.

Pàgina web: <https://www.inundart.org/el-festival/>

- ***Pedra Viva***

Pedra Viva és un festival artístic que es caracteritza per ser un programa multidisciplinari, amb una programació que engloba teatre, dansa, música i circ. Es desenvolupa a les Pedreres de S'Hostal a Ciutadella de Menorca.

De de 2001 ha estat un punt d'irradiació cultural que durant dos mesos d'estiu, cada dimecres ofereix funcions inèdites, estrenes autonòmiques i nacionals, i amb artistes d'arreu del món.

Pàgina web: <https://www.pedravivamenorca.com/>

2.3.2. Illes Balears

A les Balears, ens situem en un territori extraordinàriament ric en cultura. El fet de trobar-nos en unes illes per les quals han passat i en què s'han superposat cultures molt diverses al llarg dels segles, ha donat com a resultat l'emergència d'un microcosmos en el qual s'han desenvolupat i reconstruït diversitat de gèneres, tant literaris, musicals, lingüístics, artístics, etc. (Valriu Llinàs, 2003).

Concretament, el teatre de les Balears passà a ser el gran espectacle popular del territori en els segles XIX i XX i els artistes propis difongueren la seva feina fins a les poblacions més reduïdes (de vegades locals en estreta connexió o doble utilització com a sala de cinema, també en el segle XX). Des de l'últim terç del segle XX, el teatre fou d'un àmbit més restringit.

Destaca la figura de Joan Mas i Vives, Director del Diccionari del Teatre a les Illes Balears i director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat i d'estudis del teatre, que volia "reunir la major quantitat d'informació possible sobre les representacions dramàtiques escenificades a les Illes Balears al llarg dels anys i sobre els temes que d'una manera o altra s'hi relacionen" (Mas i Vives, 2003, p. 7).

Així doncs, Mas i Vives creà un diccionari amb un ampli ventall d'aspectes propis de l'espectacle: autors, obres més importants, actors i actrius, directors, tramoistes, decoradors, empresaris, grups i companyies, locals i entitats. A més, també apareixen diversos camps que amplien significativament l'àmbit teatral, com n'és el cas de la música (compositors, organistes, cantors), la pintura (escenògrafs i decoradors), les manifestacions populars o tradicionals, balls i danses, etc.

Actualment, gràcies a la informació extreta per part de musicòlegs en treball d'arxius sobre els segles XVI-XIX, sabem que en aquest període predominà la producció de música religiosa, gènere en el qual s'escriviren un gran nombre de composicions (enciclopedia.cat, s.d.). A partir del segle XVIII, tingué entitat la música escènica.

És important destacar que, per la seva posició geogràfica, les dues illes majors reberen la influència de les companyies d'òpera italianes, les quals, de camí cap a la Península, recalaven als ports de Maó i Palma i representaven òperes en els teatres respectius. Eivissa i Formentera, en canvi, no se'n beneficiaren. Tant en la música escènica com en la religiosa i simfònica dominava el gust italià, tendència on destacà en el compositor Pere Miquel Marquès.

Al final del segle XIX, Antoni Noguera propugnà la superació d'aquesta dependència cultural per mitjà del nacionalisme musical i la connexió amb la música centreeuropea. El moviment nacionalista estigué representat a Mallorca principalment per Miquel Capllonch, Antoni Torrandell, Jaume Mas Porcel i, sobretot, Baltasar Samper i Joan Maria Thomàs. També cal destacar els compositors Llorenç Galmès i Fermí Marí, menorquí i eivissenc respectivament, que residiren molts anys a Mallorca (Mas i Vives, Perelló, 2003).

Avui dia, Mallorca presenta una gran activitat en el món de la música, que principalment rep el suport d'institucions i caixes d'estalvis. Menorca ofereix representacions d'òpera i celebra diversos Festivals Internacionals de Música, com

2.3.3. Menorca

És innegable la gran influència cultural i artística que ha rebut l'illa des de diferents indrets del món al llarg de la història. El prestigi que evoca el patrimoni natural de l'illa, el seu entorn cosmopolita constantment en contacte amb les noves tendències i l'entorn natural relaxat propícia a la creació.

D'acord amb la importància cabdal que tingué la Menorca setcentista en el conreu escènic durant el seu segle d'or, sota administració britànica, hi són amplament ressenyats els escriptors que col·laboraren decisivament a fer créixer aquell context dinàmic i florent. Un cas subratllable és el de Vicenç Albertí, un dels màxims adaptadors i traductors de la dramaturgia internacional del seu temps; o el cas d'Antoni Febrer Cardona, il·lustrat amb inclinacions per la lingüística i traductor de drames i tragèdies llatines al català de Menorca (enciclopedia.cat, s.d.).

Actualment, a Menorca, l'oferta cultural és àmplia i variada, incloent representacions d'òpera i tres Festivals Internacionals de Música. Els principals esdeveniments culturals de l'any són la Setmana Internacional de l'Òpera al Teatre Principal de Maó, els festivals de música d'estiu, els concerts de la Capella Davídica (Ciutadella) o els festivals internacionals d'orgue a Santa Maria de Maó i a la Catedral (Ciutadella). També cal destacar els diferents concerts de jazz durant la temporada turística (Consell Insular de Menorca. Cultura i tradicions, s.d.).

Cal destacar, evidenciant el projecte multidisciplinari que es desenvolupa en aquest treball, que és gràcies a festivals com Pedra Viva on es dona l'oportunitat a persones joves de poder començar com a companyia.

2.3.3.1. Pedra Viva

Pedra Viva és la celebració de les músiques i les arts escèniques que té lloc tots els estius enmig dels diferents escenaris de les Pedreres de S'Hostal a Ciutadella de Menorca. És un punt d'irradiació cultural que, durant dos mesos a l'any, ofereix l'oportunitat de veure funcions inèdites, estrenes autonòmiques i nacionals, i amb artistes d'arreu del món dins d'un escenari envoltat de naturalesa. Així doncs, és un festival artístic que es caracteritza per ser un programa multidisciplinari, de manera que la seva programació engloba teatre, dansa, música o circ, sempre de la mà de grups o companyies contemporànies que copsin la particularitat de l'indret i experimentin amb l'espai (pedravivamenorca.com, 2019, s.p.).

El Festival es compon per dues ramificacions: el programa Pedra Viva, una miscel·lània de deu propostes internacionals, i la mostra Pedra en Viu, calidoscopi dedicat només a propostes de creació menorquina.

2.3.3.2. Teatre des Born

El Teatre des Born és un emblemàtic espai cultural, gestionat per la Fundació Ciutadella Cultura, i el punt de referència per excel·lència de la cultura del municipi. Els quatre patrons en representació a les entitats locals que formen el Patronat de la fundació són:

- Cercle Artístic, per la seva història i vinculació directa al teatre ocupa un espai de rellevància,
- Joventuts Musicals,
- Jazz Obert,
- S'Espai de Circ, representant les arts de moviment.

El Patronat de la Fundació Ciutadella Cultura fou creada amb l'objectiu principal de convertir-se en l'òrgan de gestió de certs equipaments culturals de l'Ajuntament de Ciutadella i principalment del teatre municipal des Born i altres equipaments escènics (Marquès, 2018).

Cal destacar la seva reobertura, l'octubre de 2020, després d'estar tancat durant catorze anys i mig a causa de diferents deficiències estructurals. És un edifici construït a Ciutadella entre 1873 i 1875 per iniciativa de Gaspar J. Saura, Antoni Sancho i Antoni Florit per respondre a una petició popular. Fou dissenyat per Ramon Cavaller Gelabert, amb una planta de ferradura molt oberta i dues fileres de llotges. Es va inaugurar el 10 de novembre de 1875 i va ser adquirit per l'Ajuntament l'any 1986.

Després d'haver entrevistat el gerent del teatre, Josep Marquès,⁵, va quedar clara la seva tasca d'obra d'artístic per convertir el teatre en una eina de feina per al sector professional. El Teatre des Born no vol ser una competència a les altres entitats culturals del poble, sinó que cerca conjugar els espectacles que arriben de fora amb el treball de les entitats locals: la clau està en trobar l'equilibri. És per aquest fet que els preus s'intenten adequar i ser assequibles per a les entitats locals, per potenciar les activitats culturals del municipi.

Dins aquest nou projecte, Josep recalca l'objectiu d'afavorir les coproduccions i aconseguir que el Teatre des Born sigui un referent de qualitat a nivell de programació encara que la realitat del pressupost (286.000 euros) contrasta molt amb els 800.000 del Teatre Principal de Maó.

Cal tenir en compte que estem parlant d'un teatre local en temps de pandèmia, on la gent no es pot permetre consumir cultura cada setmana. Així doncs, per assegurar el seu aforament (*Sold out*), el que proposa el gerent és apostar per un o dos grans esdeveniments al mes. Com a companyia, això ens ha de fer replantejar els objectius del nostre projecte si volem una oportunitat dins la programació del teatre (veure apartat 3.3.3.).

⁵ Josep Marquès Oleo assumeix la gerència de l'entitat amb l'entrada del nou any 2021.

Així doncs, esdevé imprescindible recuperar un espai que impulsarà la cultura a nivell local i insular, encara que les ajudes, tant institucionals com públiques, són imprescindibles per poder créixer i crear, i confiar en les companyies joves. És important que també el públic s'animi a seguir anant al teatre i a no defallir, sobretot amb la situació actual en que vivim.

Pàgina web: <https://www.teatredesborn.com/>

2.4. Antecedents i influències principals

La creativitat cultural és la font del progrés humà i de la diversitat cultural; al ser un tresor de la humanitat resulta essencial pel desenvolupament. (UNESCO, Conferència Intergovernamental sobre Polítiques Culturals pel Desenvolupament, 1998).

El projecte Lantana és un treball de nova creació sense antecedents propis, però sí externs, en els quals s'ha emmirallat i inspirat. Influenciat per la música, el teatre, fins i tot l'òpera i el seu format de contar una història cantada, juga, crea i fusiona les tres disciplines. Precisament aquesta fusió és l'original i atípic del segle en què ens trobem i aquest és el punt fort que es planteja en la proposta que segueix.

En aquest apartat presentem diferents companyies que tenen en comú la unió de diferents aspectes artístics per desenvolupar un projecte multidisciplinari. Totes elles han participat en alguna de les edicions de Pedra Viva on les hem pogut gaudir en viu i ens han servit d'inspiració per desenvolupar Lantana.

2.4.1. Tarta Relena

Tarta Relena és la unió de dues cantants al explorar *a capella* la tradició oral mediterrània.

Des de 2016, amb els seus arranjaments, entenen la música tradicional com una entitat viva i present, que s'ha desenvolupat sempre, i amb capacitat de transformar-se. Utilitzen el contrast amb els elements electrònics, fent servir l'Ableton⁶ com a recurs actual, igual que antany s'utilitzà l'orgue, la guitarra, les culleres o els artells colpejant a la taula (indiespot.es, 2020, s.p).

Pàgina web: <https://theindianrunners.com/grups/tarta-relena/>

⁶ Seqüenciador d'àudio i MIDI, aplicació també coneguda com DAW (Digital Audio Workstation) per als sistemes operatius Windows i macOS. A diferència de molts altres seqüenciadors de programari, aquest està dissenyat per ser un instrument per a actuacions en directe, així com una eina per a la composició, enregistrament, arranjament, mescla i masterització (productionmusiclive.com, s.d.)

2.4.2. *Lingua Ignota*

Lingua Ignota és un duet de música íntima format pel clarinetista Yom i la cantant Elise Dabrowski. És un projecte que no pretén evocar la música de l'Edat Mitjana sinó estendre la llibertat d'invenció.

La seva inspiració beu del passat, concretament de Hildegarda Von Bingen⁷ i el seu llegat, un text enigmàtic titulat *Lingua Ignota*,⁸ escrit en un idioma desconegut, format d'unes mil paraules. Es tracta de l'únic llenguatge imaginari que ens ha arribat des de l'Edat Mitjana i el significat del qual encara segueix essent desconegut (Fuentes, 2007).

El grup emprà múltiples efectes de so, significats i melodies mesclant-se per oferir un viatge íntim i singular a través de melismes, sons girats, arpegis i alè de Yom juntament amb la l'espontaneïtat d'Elise amb algunes de les paraules de Hildegarda (botànica, zoològica, vocabulari mèdic).

Pàgina web: <https://www.yom.fr/en/lingua-ignota>

2.4.3. *Exili (in der fremde)*

Exili (in der fremde) és un espectacle multidisciplinari que uneix música, literatura i projeccions audiovisuals entorn de la idea de l'exili.

Tracta la memòria, la pèrdua, el desarrelament, l'abandó i el desplaçament: un drama que va afectar centenars de milers de persones amb la Guerra Civil Espanyola i posteriorment amb la II Guerra Mundial, i que malauradament, avui dia continua arreu del món.

Amb aquest projecte Àlex Brendemühl (actor), Nora Buschmann (guitarra) i Lalo García (projeccions), a través de la poesia i la música d'autors, que per alguna raó van haver d'abandonar la seva pàtria i van reflexionar sobre aquesta circumstància, teixeixen un arc entre ells i l'actualitat, recuperant documentació, fotografies, dibuixos, sons, etc.

Pàgina web: <https://europeanmemories.net/activities/exilio-in-die-ferne/>

⁷ Hildegarda Von Bingen (1098-1179) és considerada una de les figures femenines més reconegudes de l'Edat Mitjana. Una dona de lletres, ciència i música, benedictina, abadessa i mística que va aconseguir una gran notorietat en la seva època. Cal destacar el seu llegat musical, amb 78 obres, incloent un prototip d'oratori, una composició que no s'inventaria fins a cinc segles més tard, i un acte sacramental anomenat *Ordo Virtutum*, que alguns consideren com la primera òpera de la història (Cirlot, 2009).

⁸ Primera llengua construïda artificialment de la qual es té documentació (en llatí llenguatge desconegut), creada per Hildegarda Von Bingen a Alemanya al segle XII (Fuentes, 2007).

2.4.4. Harria Herria

*Harria Herria*⁹ és un espectacle dissenyat per les Pedreres de Lítica (Menorca) que fusiona dues disciplines artístiques: la banda musical Oreka TX¹⁰ i la dansa vertical de la Companyia Dimegaz (quatre ballarines).

Busca contrastos, l'estètica de la dansa vertical escenificada en una pedrera, un espai destruït per la intervenció humana. La bellesa de la dansa en contraposició amb el bast aspecte de la cantera (pedravivamenorca.com, 2019).

És important recalcar que *Oreka* significa equilibri en basc: equilibri entre tradició i contemporaneïtat, potència i delicadesa, cultura basca i cultures del món, diversió i professionalitat. *TX* al·ludeix a la *txalaparta*, un instrument basc.

Així doncs, l'atenció es focalitza en la figura de la dona que balla, escala fins i tot aixeca pedres, com si s'alcés un país.

Pàgina web: <http://www.orekatx.com/es/bio>

2.4.5. Bach

Bach es centra en l'estudi de l'obra de Johann Sebastian Bach i la seva relació amb la dansa i l'escena. Mal Pelo¹¹ ha creat una tetralogia sobre el seu treball al voltant de la música barroca del compositor. Durant els últims anys, l'estudi del contrapunt i la seva estructura han estat el centre d'investigació coreogràfica i escènica de Maria Muñoz i Pep Ramis, juntament amb els col·laboradors que han format part de l'estudi i de les creacions.

- I. *Bach*: sol de Maria Muñoz estrenat el 2004, sobre el *Clavecí ben temperat* (1744), que ha desenvolupat i representat diferents versions arreu del món.
- II. *On Goldberg Variations / Variations*: espectacle grupal (set intèrprets) sobre la música del compositor Dan Tepfer, que interpreta les *Variacions Goldberg* juntament amb les seves improvisacions.
- III. *Inventions*: espectacle per a llocs singulars (espais no teatrals) per a 12 intèrprets, dividits en quartet de ballarins, quartet de corda i quartet de veus líriques. Creació amb música en directe en llocs especials per

⁹ En llengua basca *harria* significa pedra, i *herria*, poble.

¹⁰ La banda va ser creada per Harkaitz Mtz. de Sant Vicent i Igor Otxoa el 1997 i des de llavors no ha parat d'investigar i difondre les possibilitats que ofereix l'instrument, experimentant la seva musicalitat amb els materials de construcció, des de l'originària fusta fins a la pedra, teules, bambú i gel (orekatx.com, s.d.)

¹¹ La companyia Mal Pelo és un grup de creació escènica caracteritzat per una autoria compartida que ha donat com a resultat més de 30 espectacles fins al moment. Des de 1989, Mal Pelo ha desenvolupat el seu llenguatge artístic propi a través del moviment i la creació de dramaturgies que inclouen el text, bandes sonores originals, música en directe, la construcció d'espais escenogràfics, la llum i el vídeo entre altres eines escèniques.

la seva sonoritat, espai i història on Mal Pelo ofereix una intervenció específica adequada al lloc i al seu esperit.

- IV. *Highlands*: espectacle escènic (12 intèrprets) sobre alguns fragments de les *Cantates* i les *Partites* (amb èmfasi en la versió de la Xacona per a quartet de veus i violí) i algunes peces de l'*Art de la fuga*, de JS Bach.

Pàgina web: <https://www.malpelo.org/es/show/bach/>

2.4.6. Trou de ver

Trou de ver (en català, forat de cuc) és un viatge sonor entre la música barroca i l'electrònica, interpretat per un contratenor, un intèrpret de tiorba i de guitarra barroca i sintetitzadors (aurorabauzaperejou.com, 2019).

És un experiment en directe, un concert centrat en el repertori barroc fusionant-se amb l'electrònica del segle XXI.

Es presenta com un recorregut físic, sonor i històric. Un viatge corporal a través del forat de cuc que uneix dos moments històrics: al segle XVII fins l'actualitat amb la participació de la veu i les paraules del públic.

Pàgina web: <https://es.telemannrec.com/troudever>

Sols podem concloure aquest apartat afirmant que la fusió de disciplines és cada vegada més freqüent, sobretot davant la situació d'un mercat professional actual molt competitiu i carregada de titulats i professionals de la matèria. La pluridisciplinarietat aporta varietat, originalitat i marca personal, oferint a l'espectador un resultat molt complet, evitant l'obvietat i assegurant l'èxit.

2.5. Cantant professional

2.5.1. Competència artística

En un dels projectes d'investigació coordinat per Ken Robinson i impulsat pel Consell d'Europa, titulat *Cultura, creativitat i joventut: desenvolupant una política pública* (1995), la competència¹² cultural i artística apareix com a competència bàsica. Aquesta competència suposa conèixer, comprendre, apreciar i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, emprar-les com a font d'enriquiment i goig i considerar-les com a part del patrimoni dels pobles (Giráldez, 2007).

D'aquesta manera, el desenvolupament integral del músic no sols s'ha de centrar en les activitats de la interpretació i composició tal com es caracteritza la tradició musical europea des del segle XIX, que cerca un especialista centrat únicament en una d'aquestes facetes (López-Cano i San Cristóbal, 2013). Cal enaltir al músic integral capaç de compondre, improvisar i interpretar, amb competències específiques per a comunicar i expressar, desenvolupar, perfeccionar i créixer.

Trobem pedagogs, professors i autors que defensen aquest pensament per diversos motius. Schön qüestiona els centres superiors de formació de professional, que atorguen un lloc privilegiat al currículum normatiu amb un distanciament amb les activitats pràctiques, fet que no dona peu a la reflexió en l'acció i, per tant, origina un dilema entre el rigor i la pertinència per als professionals i els mateixos estudiants (Domingo, s.d.).

Els continguts artístics, a més de ser portadors de valors transversals i polièdrics, formen part d'un xarxa de competències, que ja Dewey (1985) va classificar d'úniques i transversals. El saber, saber fer, saber ser, saber percebre, saber sentir i saber innovar, agrupats en blocs més específics i especialitzats, són la construcció d'una competència que es materialitza mitjançant la combinació de recursos o capacitats que impliquen habilitats, coneixements, aptituds, experiències, etc., a més d'aquells complements de formació que es materialitzen a l'entorn (Vallès Villanueva Calbó i Angrill, 2010).

Així doncs, contemplem que un artista ha de ser competent en:

¹² Competència: capacitat o habilitat (què) d'efectuar tasques o fer front a situacions diverses (per què) de forma eficaç (de quina manera) en un context determinat (on). I per a això cal mobilitzar actituds, habilitats i coneixements (per mitjà de què) al mateix temps i de forma interrelacionada (com). (Zaragozà, 2009).

Taula 1. Competències de l'artista.

<i>Competència cultural (intercultural)</i>	Coneixement de les diferents tendències culturals i paràmetres socials, reflexionar sobre la mateixa cultura i arrels.
<i>Competència emocional/ sensible</i>	Coneixement i sensibilitat, habilitat per atendre a les emocions com element destacat.
<i>Competència crítica</i>	Coneixement, comprensió i capacitat de potenciar i valorar sensacions, percepcions, afectes, emocions i sentiments, interpretacions, valors i crítiques.
<i>Competència investigadora</i>	Formació disciplinar i professional en el multiculturalisme i la diversitat, cercant nous camins, noves formes, nous processos per arribar a l'autenticitat.
<i>Competència comunicativa</i>	Coneixement, comprensió i habilitat comunicativa, creativa, interpretativa, expressiva i estètica.
<i>Competència creativa</i>	Coneixement i valor de les tècniques artístiques que faciliten i desenvolupen la creativitat en els processos interpretatius (improvisació i originalitat).
<i>Competència inclusiva de l'art (des de l'art, per mitjà de l'art i per l'art).</i>	Coneixement de la realitat inclusiva de l'art. Concepció antropològica àmplia i oberta del concepte d'art. Fer crítica i desconstrucció, valors sobre cultura, gènere, naturalesa.

Com passa amb molts dels termes utilitzats en el món de l'educació, no existeix un consens alhora de definir el significat i abast de les competències, en aquest cas específiques del cantant. Per tant, analitzant les competències específiques del títol superior de l'especialitat de cant que apareixen en la guia docent del Conservatori Superior de Música de les Illes Balears, s'observa que destaca la tècnica, tant de la interpretació del so i de l'instrument com de la fonètica i dicció, a més d'aspectes estilístics, comunicatius i musicals. En cap moment, però, es fa menció en enfocar el desenvolupament del cantant a construir un procés creatiu més enllà de la mateixa obra.

Taula 2. Competències específiques especialitat de cant CSMIB

Competències específiques de l'especialitat de cant del CSMIB
Conèixer els principis generals per a produir un so sà, emetent-lo de manera correcta i sempre baix un suport d'aire controlat.
Interpretar el repertori significatiu de l'especialitat, tractant de manera adequada els aspectes que l'identifiquen en la seva diversitat estilística.
Construir una idea interpretativa coherent i pròpia.
Control de l'aire mitjançant la respiració costo-diafragmàtica que possibiliti una correcta emissió, afinació i articulació de la veu.
Perfeccionar els coneixements tècnics (atacs, <i>legatto</i> , picats, filats, etc.) per poder afrontar interpretacions amb solvència de les dificultats pròpies de cada repertori i estil.
Reconèixer les característiques i possibilitats de la mateixa veu: tessitura, flexibilitat, color, timbre, etc.
Identificar virtuts, defectes, limitacions i marcar objectius on concentrar més el treball.
Demostrar capacitat per interactuar musicalment en tot tipus de projectes musicals participatius, des del duo fins els grans conjunts.
Comunicar, com a intèrpret, les estructures, idees i materials musicals amb rigor.
Expressar-se musicalment amb l'Instrument/Veu de manera fonamentada en el coneixement i domini en la tècnica instrumental i corporal, així com en les característiques acústiques, organològiques i en les variants estilístiques.
Aplicar progressivament eines per desenvolupar la memòria.
Recerca d'estils on es trobi més còmode l'alumne segons les seves aptituds i la seva personalitat.
Gestionar els nervis quan s'ha de cantar davant públic i aconseguir utilitzar la música com a mitjà d'expressió sense impediments físics o psicològics.
Argumentar i expressar verbalment els seus punts de vista sobre la interpretació, així com respondre al repte que suposa facilitar la comprensió de l'obra musical.
Aplicar la fonètica del idioma en què es canta, trobar l'equilibri entre la correcta dicció sense que surti perjudicada la producció i columna de veu.

Adherim la competència cultural i artística quan ens interessem pel món de l'art i la cultura, amb un sentit d'identitat cultural, respectant les idees i formes d'expressió d'altres cultures i cercant diferents maneres de concretar-nos amb les diferents manifestacions artístiques ja sigui com espectadors o expressant-nos a través d'elles.

2.5.2. Potencials sortides

En finalitzar els estudis, el dilema que tot músic pateix és la manca d'informació a l'hora d'eleger la direccionalitat de la carrera. Per la inserció al mercat laboral cal seguir un procés lògic i planificat, iniciant-se amb un autoanàlisi sobre què es vol fer, quins són els objectius a assolir, quines limitacions es tenen,

preferències, actituds i aptituds, etcètera; és a dir, quines competències o potencial professional té cadascun. És imprescindible conèixer les diferents possibilitats i itineraris per continuar vinculat al món de la música (a qualsevol nivell).

La música fou un camp poc professionalitzat fins als anys 1980 a causa, entre altres factors, de l'escassa cultura musical dels espanyols, la manca demanda d'aquest producte cultural i la poca sensibilitat dels propis governants en la despesa cultural (Castillo, 2019). Precisament, un dels avantatges del segle XXI és la gran varietat de sortides que es presenten (veure Taula 3).

Taula 3. Sortides del músic professional

Intèrpret	La interpretació és sinònim d'oferir, de compartit i comunicar. Es pot fer des de la interpretació solista o des del conjunt (orquestra, cambra...)
Compositor	La música està a tot arreu i a totes hores, al cinema, als anuncis de televisió, a la ràdio. Formar-se en composició és una oportunitat per explorar nous camins, crear des del més profund i comunicar la experiència pròpia.
Director	La formació del director inclou aspectes psicològics (gestió d'equips), relacions socials (amb els músics, amb els agents i amb els productors) i protocol, entre molts altres aspectes.
Luthier	Construir, ajustar o reparar instruments musicals és una professió amb sortides laborals molt interessants però amb poques alternatives de formació a Espanya (elmundo.es, 2005, s.p.).
Tècnics de so	Música amplificada, gravació particulars, col·laboracions audiovisuals, etc., necessiten d'uns coneixements bàsics d'electrònica i la informàtica per equalitzar els sons i el resultat final sigui òptim.
Docent	Comprendre els fonaments, la metodologia, els recursos, l'evolució històrico-educativa i la innovació educativa dels processos d'ensenyament-aprenentatge amb valors integradors, instrumentals, culturals, creatius i comunicatius per facilitar les TIC, la globalització, la interdisciplinarietat i la transversalitat amb altres aprenentatges. (Vallés i Calbó, 2009).
Musicoterapeuta	Segons l'Associació Catalana de Musicoteràpia, la musicoteràpia “és l'aplicació científica de l'art de la música i la dansa amb finalitat terapèutica i preventiva, per ajudar a augmentar i restablir la salut mental i física de l'ésser humà, mitjançant l'acció del professional musicoterapeuta” (musicoteràpia.cat, 2021, s.p.).
Investigadors i gestors de patrimoni	L'estudi i la recuperació de patrimoni musical, o l'estudi de la música en el seu context sociocultural, és a dir, els musicòlegs o els documentalistes musicals. Un dels referents a Espanya en aquest àmbit és l'Institut Complutense de Ciències Musicals (ICCMU) (iccmu.es, s.d., s.p.).

Empresari	Gestió del temps, planificació de negocis, correu electrònic, mitjans socials, planificació de continguts, guanyar diners, <i>crowdfunding</i> ¹³ , etc., són alguns dels conceptes bàsics per evolucionar com a músic independent. (Castillo, 2019). El sector de la indústria musical abasta gestors culturals, agents, productors...
Editor	El món editorial s'està reinventant amb el desenvolupament tecnològic i cada dia s'escriuen noves obres que pretenen obrir-se un lloc en el mercat. És imprescindible protegir i defensar els drets d'un autor, i difondre la seva obra mitjançant mecanismes aportats, en aquest moment, per la SGAE, a l'hora de recaptar <i>royalties</i> pels drets d'autor.
Periodista musical	Coneixement vast i prou articulat sobre la música i la seva comunicació a la ciutadania donat, habitualment, per un periodista que s'especialitza en música o bé per un musicòleg amb formació i / o dots per a la comunicació. (López, Nunes y Val, 2017). Encara que alguns ho identifiquin directament amb ser crític musical, la tasca de periodista musical va més enllà.

¹³ El *crowdfunding* o micromecenatge, en català, és una xarxa de finançament col·lectiu, normalment online, que a través de donacions econòmiques o d'altre tipus, aconsegueixen finançar un determinat projecte a canvi de recompenses, participacions de forma altruista (Belleflamme, Lambert i Schwiendbacher, 2010).

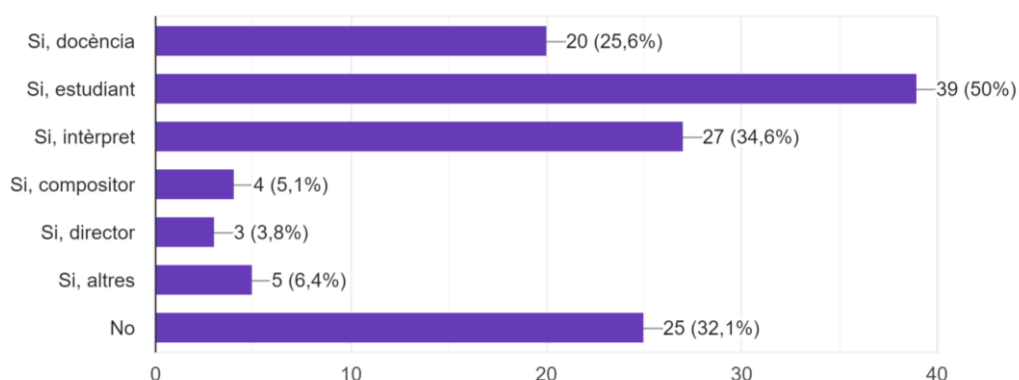
2.6. Recepció

Per completar l'apartat anterior i amb l'objectiu d'aconseguir una idea més pràctica i exacta sobre la percepció als cantants i les seves sortides al món professional, hem realitzat una enquesta¹⁴ sobre aquesta temàtica. Hem enviat el qüestionari a 78 persones, de les quals 53 són professionals de la música i 25 no formen part del sector.

Enllaçant-t'ho amb el següent subapartat, l'enquesta ens donarà informació sobre si la creació d'una marca pròpia o el mateix projecte és una opció. A continuació, exposem els resultats obtinguts:

En quan al perfil del públic les respostes rebudes corresponen a un grup format per 64,1% de dones, 34,6% d'homes i 1,3% d'altres. En gran part (46,2%) d'entre 20 i 25 anys d'edat. El següent rang d'edats que ha respost a l'enquesta és de 14 a 19 anys (25,6%), seguit del rang d'edat d'entre 36 i 50 (12,8%).

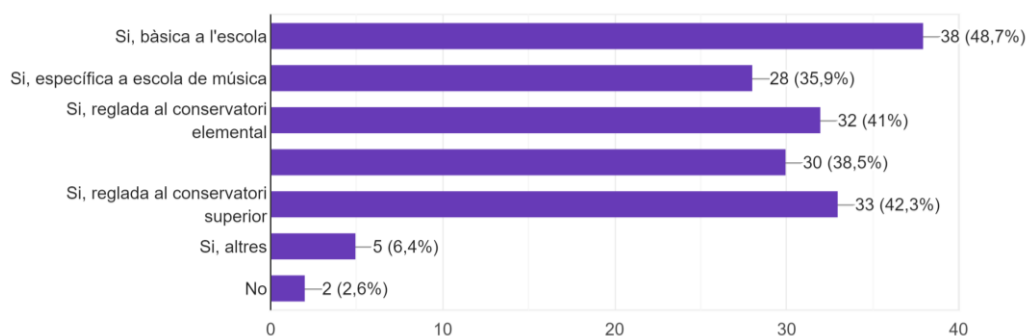
Pel que fa a la professió dels enquestats, el 50% són estudiants del Conservatori Superior de Música de les Illes Balears, el 25,6% es dedica a la docència i un altre grup important grup 32,1% no forma part del sector musical.

Il·lustració 1. Professió dels enquestats en relació al sector musical

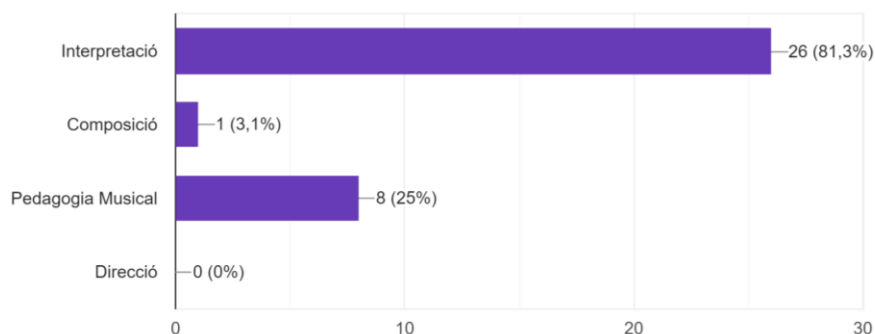
La major part dels participants han rebut formació musical en algun moment de la seva vida. El 48,7% ha rebut formació bàsica a l'escola i més de la meitat dels assistents (56,5%) ha rebut formació específica a un conservatori. És a dir, els participants de l'enquesta són majoritàriament persones amb coneixements musicals, en major o menor mesura.

¹⁴ En el següent enllaç s'hi troba el qüestionari: <https://forms.gle/uj9N7Cdp4YRe6hvd7>

II·lustració 2. Formació musical dels enquestats

Com podem observar a la II·lustració 3, un 41% actualment està cursant els estudis superiors, i la majoria s'especialitza en interpretació (81,3%), seguit del sector de pedagogia musical amb un 25%. En total, han contestat l'enquesta 19 cantants.

II·lustració 3. Especialitat musical del CSMIB

En demanar sobre per les possibles sortides laborals que pot tenir un cantant després d'haver-se format en estudis superiors (incloent estudis de màster), la majoria dels assistents coincideix en assenyalar la docència i la interpretació. Tot i així, alguns també han desenvolupat opcions molt interessants com:

- Carrera com a solista o amb un grup de cambra.
- Direcció de cor (amateur, en el cas de no estudiar direcció coral).
- Docència dins el conservatori o escola de música: individual de cant, corals, llenguatge, història de la música... Primària i secundària (assignatura de música).
- Col·laborant amb orquestres o bandes.
- Audicionar per cantar en òpera.
- Professor/-a o director/-a de coral.
- Treballar en un cor professional (per exemple, OCNE).

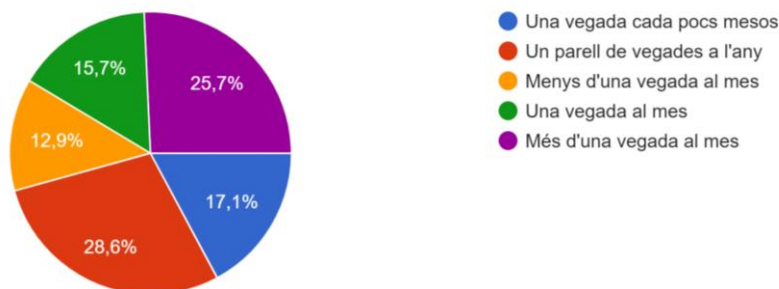
- Desenvolupar una carrera al món de la música moderna, cantautor o en grup.
- Assessor artístic-musical, *coach* vocal.
- Investigador.
- Crear contingut musical i intentar rebre alguna compensació econòmica a través de les xarxes socials.
- Producció.
- Teatre musical i altres arts escèniques.
- Logopèdia.
- Doblatge.

Pel que fa a la pregunta *Creus que crear la marca pròpia o projecte en solitari o grup és una opció en el mercat actual dins el territori de parla catalana?*, les respostes han estat molt optimistes. Encara que alguns dels enquestats han respost amb coneixement de causa expressant les males condicions que representa crear la marca pròpia en la cultura del nostre territori.

És evident que avui en dia existeix molta competència laboral, ja que cada any surten moltes propostes noves, moltes d'elles de gran qualitat. En el context actual de crisi general i del sector cultural, tanmateix, esdevé difícil accedir-hi, però no impossible. Poder viure únicament dels beneficis econòmics que proporcionari un projecte no és prou rentable per la majoria d'intèrprets, pel que crear una marca que es diferenciï dels altres projectes (que destaquï) o bé que tingui molta sortida comercial (*mainstream*) és clau.

És cert que la professió ofereix una via per descobrir la identitat pròpia, que és el que t'agrada, explorar registres diferents. Així i tot, és important dedicar esforços a trobar beques, convocatòries de festivals, emprendre, cercar nous mercats, nou públic, fires d'art, etc. I, en definitiva, ser creatius i emprenedors per arribar al màxim de gent possible i arribar a tenir uns ingressos.

Per les respostes donades referent a la freqüència del consum d'espectacles en viu abans de la Covid-19, un alt percentatge dels enquestats van indicar que anaven una o més vegades al mes a un concert (25,7%). No obstant això, d'entre els assistents també trobem un 28,6% que afirma haver acudit un parell de vegades a l'any a algun concert, el que representa un índex d'interacció baix.

Il·lustració 4. Freqüència de consum de concerts en viu (abans de la Covid-19)

Referent al concepte projecte multidisciplinari: 66 dels assistents el coneixien, definint-lo com activitat o projecte que engloba diverses disciplines o àrees (o fins i tot no artística). Per exemple, combinar música amb teatre, o circ, o dansa, o pintura, etc. Els musicals o el cinema són exemples de projectes multidisciplinaris habituals, que han aparegut esmenats.

Alguns dels enquestats han confós el terme definint-lo com a grups o artistes que, a més de cantar, fan algun altre tipus d'art alhora (pintar, ballar, *beatbox*).

Els grups artístics multidisciplinaris que han estat mencionats són:

- Heilung
- Jansky
- Lantana
- Niu & Paraula en clau
- Toompak

Després d'exposar i estudiar els resultats que han emergit de l'enquesta, la relació entre el públic i la música actual s'ha presentat com a més propera del que s'imaginava en formular la proposta. Tot i així, la percepció que es té dels cantants i les seves sortides al món professional deixen de banda l'emprenedoria d'un projecte propi i es basen sobretot en la docència i la interpretació.

La cultura ofereix possibilitats al desenvolupament i al motor econòmic de la societat. L'art depèn de les institucions i aquestes no demostren estar disposades a ajudar a promocionar artistes i/o grups locals (exemple d'això n'és la situació del sector cultural derivada de la Covid-19). A més, el públic actual assistent als espectacles de parla catalana representa un percentatge molt petit del total del possible públic, i el percentatge es va reduint amb el temps.

Així doncs, podem concloure que cal treballar la part logística per formular beques, convocatòries de festivals, emprendre, cercar nous mercats, nou públic i fires d'art. Només amb una bona organització i gestió s'arribarà al màxim de persones possible i a tenir uns ingressos sostenibles.

2.6.1. Emprendre un projecte artístic

Tot projecte cultural es desenvolupa a partir d'una idea artística, però no és suficient tenir una bona idea o un bon producte, cal analitzar certs factors que influiran directament en el procés de realització del projecte i possibilitaran que aquest tingui la capacitat d'enfrontar-se a la realitat o context que l'envolta. És fonamental que a partir d'una idea es dissenyi un pla d'acció per definir les estratègies per dur-la a terme.

L'emprenedoria és un terme polièdric, està directament relacionat amb l'acció de la persona. En aquest sentit es pot entendre l'emprenedoria com el conjunt d'actituds i conductes que donen lloc a un determinat perfil personal orientat cap a l'autoconfiança, la creativitat, la capacitat d'innovació, el sentit de responsabilitat i el maneig del risc. El emprenedoria com a opció de vida el fan persones que posseeixen habilitats de fàcil

comunicació, capacitat de lideratge i actitud positiva per identificar idees i oportunitats, i que analitzen els factors exògens (econòmics, socials, ambientals i polítics) així com els endògens (Capacitat de disposar de persones així com de recursos materials i financers). “L’acció emprenedora” està orientada a l’assoliment d’objectius mitjançant la posada en marxa d’un sistema organitzat de relacions interpersonals i combinació de recursos. (Salinas i Osorio, 2012, pp.129-151)

Com ja hem esmentat, les competències són les capacitats d’efectuar tasques o de fer front a situacions diverses que adquirim al llarg de la nostra vida i conformen coneixements, tècniques i habilitats al mateix temps i de forma interrelacionada.

En l’àmbit de l’emprenedoria destaquem aquelles competències clau que ajuden a l’emprenedor a què el projecte sigui exitós, tal com indica Salinas i Osorio (2012): capacitat de lideratge, esperit emprenedor, capacitat de treball en equip, habilitats de gestió i orientació al client i creure en el negoci a llarg termini valorant la capacitat d’adaptació, la capacitat de crear una xarxa de treball col·laboratiu.

La situació del mercat professional actual cada vegada és més competitiva i es troba carregada de titulats, fet que ha propiciat que la cultura emprenedora es contempli com una alternativa real per trobar feina. Per ella no només aposten aquells que tenen bones idees i ganes de dur-les a la pràctica, sinó les institucions públiques, que també estan desenvolupant diferents ajudes per fer possible que aquestes iniciatives puguin arribar a bon port (Álvarez, s.d.).

Ser realista és una de les claus de l’èxit (Alcaráz, 2011) i quantificar els recursos disponibles i quina part d’aquests es vol destinar al nou negoci pot ser la diferència entre poder tirar endavant el nou projecte o no. Així doncs, comptar amb un bon acompanyament ajudarà a l’emprenedor a fer una bona planificació del negoci i a preveure quines despeses imprescindibles caldrà afrontar.

Tenint en compte aquests fonaments de creació, començarem a dissenyar el pla d’acció pel projecte Lantana.

3. Lantana

Lantana és un projecte experimental que neix de la unió de diferents disciplines artístiques i que convida a l'espectador a realitzar un viatge a través de les diferents sonoritats de la veu i el contrabaix, conduïts per la història contada en primera persona.

La història del grup comença el Nadal de 2018, quan decidim ajuntar-nos amb moltes ganes de crear. A partir d'una llista de cançons artístiques de concert i àries d'òpera, vam seleccionar els textos que més ens van inspirar per crear una història, del qual el fil conductor n'era la música.

El repertori musical abastava des d'autors estrangers com Poulenc, Mendelsshon, Fauré; espanyols com Manuel de Falla, García Abril i, fins i tot obres de creació pròpia: un repertori variat en temàtica, gènere, estil, idioma i caràcter.

Perquè aquesta música fos única, teníem clar que volíem un contrabaix marcant els greus en contraposició als aguts de la veu. Aquests extrems sons ens aportarien dinamisme i profunditat. Aquest procediment exigeix una revisió obligada de totes les partitures i un treball d'arranjament i recomposició.

És essencial per a l'activitat creadora de l'home i pel desenvolupament integral de la persona i de la societat la més àmplia difusió de les idees i dels coneixements sobre la base de l'intercanvi i la trobada culturals. (DM, Conferència Mundial sobre Polítiques Culturals, 1982, s.p.)

Com ja hem apuntat, la fusió de disciplines és cada vegada més freqüent en la societat actual, oferint a l'espectador un resultat molt complet, aportant varietat, originalitat i marca personal, evitant l'obvietat i assegurant l'èxit. (veure l'apartat 2.4.).

Pàgina web: <https://lantanacompanyia.wixsite.com/website>

3.1. Objectius

Per tal d'arribar a l'experimentació artística i l'intercanvi de coneixements entre les tres disciplines com a tasca principal, cal desenvolupar i concretar uns objectius clars i concisos:

- Establir un nou format de projecte multidisciplinari format per contrabaix, cantant i actriu, inèdit al món.
- Formalitzar la capacitat de llançar el producte a diferent indrets del territori de parla catalana, és a dir, sortir de l'illa de Menorca. Per tant, incloure's en diversos circuits i festivals de música i arts escèniques per la seva formació multidisciplinària.
- Consolidar un patró d'actualització de les xarxes socials (Instagram).

- Enllestir la distribució de fòrums especialitzats on es puguin compartir les mateixes inquietuds i d'aquesta manera incentivar la participació i l'intercanvi d'idees amb el públic.
- Reivindicar el paper de la dona artista i intel·lectual, música i actriu.
- Concretar una estratègia per mantenir el producte en el mercat i crear una marca de la formació original alhora que es fidelitza un públic tan divers i diferent com la formació en qüestió.
- Establir una tradició i llenguatge, fent veure a les joves generacions de músics la multitud de possibilitats que existeixen a la carrera musical d'un intèrpret, lluny de l'oferta dels estudis reglats superiors de música.

3.2. Beneficiaris

Som conscients que la cultura mai viu un bon moment. Fins i tot, podem afirmar que viu en un estat constant de supervivència, tot i que a vegades neixen floretes d'esperança. Amb la situació actual, és important remarcar que la cultura és segura i que no la podem deixar morir, perquè sense cultura no ens queda res.

Així doncs, els projectes que proposa Lantana van dirigits a tota la societat. Mai s'ha d'oblidar l'impacte que la cultura genera en els seus consumidors. Es tracta d'un enriquiment social, estètic, ètic, educatiu i de multitud de valors.

Només tenint en compte l'impacte que la proposta pugui generar en la societat, podrem conèixer el nostre lloc i tasca dins del panorama cultural actual.

3.3. Estratègia

A causa de la Covid-19, la companyia va haver d'ajornar la programació del 2020. D'aquesta manera, s'ha hagut de dissenyar un seguit d'estratègies per mantenir viva la companyia i el procés creatiu.

Una part essencial d'aquest procés és la conceptualització d'alguns aspectes de la pràctica que es convertiran en els elements substancials pel projecte. Cal inserir aquests elements dins d'un conjunt d'idees, nocions, definicions i termes que ens permetran modelar teòricament aspectes específics de la pràctica artística que són els motors de la feina.

És complex tenir expectatives de futur ara mateix, però les ganes de continuar creant és el què manté activa la companyia. A pesar de totes les adversitats i debilitats a causa de la situació dels darrers mesos (Covid-19), hem aprofitat aquest temps per reflexionar i desenvolupar noves línies de creació:

- Llençar un projecte audiovisual: *Sempre ens movem*.
- Redistribuir al mercat del territori de parla catalana l'obra *L'olor d'abans d'anar a dormir*.

- Crear un nou projecte amb format específic pel Teatre des Born:
Kalia.

Així, la conceptualització ens ha permès dissenyar noves accions artístiques per estudiar i posar a prova la companyia, arribant a noves metes i objectius per l'acció artística.

4. Projecte Audiovisual

Les tecnologies audiovisuals són un mitjà a través del qual percebem la realitat. Actualment, no som tan sols receptors passius, sinó que les utilitzem per cercar informació, navegar, visitar llocs, crear missatges, donar la opinió, integrar-les de forma essencial en les ciències, matemàtiques o progressos de comunicació, tant com amb la cultura i les arts (Giráldez, 2007).

Tenint en compte aquesta afirmació, explorar el camp audiovisual i les capacitats que ens pot aportar aquest nou format com a companyia multidisciplinària ens obra un infinit de sonoritats tant en l'àmbit musical com en l'àmbit escènic i interpretatiu. Alhora, ens permet seguir creant projectes mentre esperem la reobertura del Teatre des Born. “Si no estàs preparat per equivocar-te, mai podràs fer res original” (Robinson, 2010, s.p.).

Així doncs, mitjançant un seguit de dotze *meetings* per part dels membres de la companyia, es va planificar ¹⁵ l'experimentació del projecte audiovisual, distribuint tasques i cercant recursos, determinant una data-objectiu per la gravació.

El projecte ¹⁶ defensa la idea del moviment constant a partir d'imatges de diferents indrets i localitzacions de Menorca, sonoritats extremes tant naturals com sintètiques dels instruments de la companyia, i el text *Sempre ens movem*:

Sempre ens movem, açò està clar.

No d'una mateixa manera,

no per una mateixa raó.

Anam provant, tastant.

Enllacem els punts de la nostra vida.

Dibuixem constel·lacions de supervivència.

I llavors cantem, xerram, tocam, saltam, correm, nedam...

Tu, jo, ell, ella, nosaltres, vosaltres, ells elles.

Ses flors. Es animals. Sa pluja. Sa pell. Sa sang. Sa vida. Sa mort. Tot.

Quan s'entengui açò respirarem millor.

Açò és tot.

¹⁵ Planificar implica determinar quines accions s'han de portar a terme, com es realitzaran, el mètode per observar-les i la forma d'anàlisi i avaluació. També s'han d'especificar els objectius i els productes esperats de les accions. És important distingir entre el registre i avaluació d'accions i els resultats no planificats que poden arribar a ser productius pel projecte. L'heurística i la improvisació artística, la casualitat i l'aparició de qualsevol element inesperat ens serà útil pel resultat final de la funció si sempre és registrat adequadament amb el propòsit de seguir el seu desenvolupament (Giráldez, 2007).

¹⁶ *Sempre ens movem* està actualment en procés de creació (maig 2021).

5. L'olor d'abans d'anar a dormir

Dues amigues, una carta amb la direcció d'un hotel i un mocador. *L'olor d'abans d'anar a dormir* és un projecte que neix de la curiositat i de la necessitat d'entremesclar diferents disciplines artístiques. A partir de cançons compostes per Poulenc, Manuel de Falla i Mendelssohn (entre altres) es desenvolupa una història una mica amarga però amb un lleu to còmic i delicat (lantanacompanyia.wixsite.com, 2019).

La companyia Lantana s'estrenà amb aquesta obra l'agost del 2019 al festival Pedra en Viu a les Pedreres de Lítica, Ciutadella de Menorca. *L'olor d'abans d'anar a dormir* rep la menció d'honor per ser una proposta jove elaborada amb valentia i defensada amb convicció.

Il·lustració 5. Menció d'honor

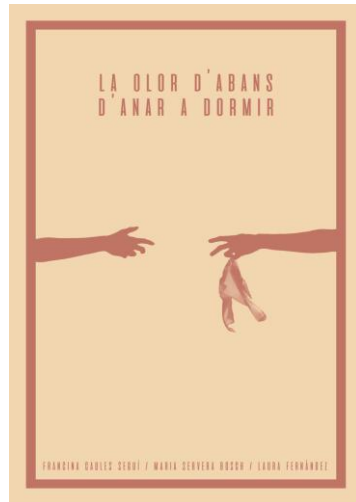
Aquest mateix projecte fou representat el desembre 2019 a la sala Jeroni Marquès Cercle Artístic de Ciutadella de Menorca i programat pel març de 2020 a l'Espai Mallorca a Barcelona, tot i que fou anul·lat a causa de la Covid-19.

L'argument gira, en un context de postguerra, entorn al record d'infantesa de Lia envers la seva millor amiga, Agnès, a partir de l'evocació portada per un mocador. L'obra parla de l'amor i l'estima que es desperta en les vivències de les dues protagonistes i com ho viu cadascuna d'elles.

Ofereix a l'espectador entrar en els pensaments de Lia i experimentar de primera mà cadascuna de les diferents emocions que arriba a sentir al llarg de l'obra. Els dubtes i la imaginació, mesclats amb els sentiments, desenvolupen un còctel d'emocions molt mogut.

L'escenografia es desenvolupa en una habitació d'un hotel que abraça moments d'espera, de dubte, de debilitat, de lluita interna (més enllà de la realitat) de la mateixa protagonista expressat amb els sons i silencis de la veu i el contrabaix.

La companyia Lantana, després de la bona rebuda de l'obra, té com objectiu redistribuir-la al mercat del territori de parla catalana, realitzant un estudi dels circuits, fires d'art i festivals actuals existents en cada territori de la zona geogràfica. (veure apartat 2.3.1.).

Il·lustració 6. Cartell *L'olor d'abans d'anar a dormir* 1

Il·lustració 7. Cartell *L'olor d'abans d'anar a dormir* 2

Il·lustració 8. Cartell *L'olor d'abans d'anar a dormir* 3

CULTURA & ESPECTÁCULOS

FESTIVAL • Del 3 de juliol al 4 de setembre, les pedreres de Lhíthica acolliran espectacles de clown, dansa, teatre, música o performance

Les vint cites del 'Pedra Viva'

Isaac Pons de Rosa

El Festival Pedra Viva ha anunciat la programació completa de l'edició d'aquest estiu, la qual inclou fins a vint propostes de disciplines diverses. Entre aquestes hi ha les ja conegudes del músic Jordi Savall i la del cantant portuguès Salvador Sobral, però també d'altres ben interessants, com la reconeguda clown Pepa Plana, la companyia Mal Pelo de Maria Muñoz i Pep Ramis, o els músics francesos Yom i Elise Dabrowski.

Es vint espectacles es distribueixen per igual entre les dues seccions del festival. Per una banda, entre el 3 de juliol i el 4 de setembre, hi ha deu propostes dins de la secció oficial del 'Pedra Viva', amb dues apones internacionals (Sobral i Yom i Elise Dabrowski). I n'hi ha deu més dins de la secció menorquina, la mostra d'arts escèniques «Pedra en Viu», que tindrà lloc els dies 16, 17 i 18 d'agost.

Des de l'organització consideren que es d'enguany «els dels programes més sòlids i coherents que hem tingut», en un festival on, com sempre, «s'aposta per la pluralitat d'estils, circ, dansa, clown, teatre, performance, música antiga, lírica i de creació contemporània».

El pressupost per tota aquesta programació és de 153.000 euros, uns 9.000 més que l'any passat, i el festival ha encetat un treball de patrocinis amb diferents empreses, que apadrinen cada una, un espectacle.

Residència artística
Una de les novetats és la incor-

imatge del cartell oficial del festival, en què apareix representada una branca d'una figuera, arbre ben present a les pedreres de s'Hostal que gestiona Lhíthica. Foto: MERCEDES CARRETERO

El pressupost per a l'edició d'enguany creix en 9.000 euros i se situa al voltant dels 153.000 euros

poració d'una residència artística durant els tres dies del 'Pedra en Viu', «dirigida als artistes participants per enfortir la xarxa de creadors de l'illa».

Per altra banda, ja es coneix la guanyadora del concurs d'imatge Pedra en Viu, Marina Ibarra, i l'autora del cartell oficial del 'Pedra Viva' és Mercedes Carretero. Una obra en què es representa una branca de figuera, «l'arbre sagrat i safareig» que hi ha entre esclotes de les pedres de Lhíthica. La programació del festival es va donar a conèixer divendres als mecenes del festival, en una trobada a Premià de Dalt.

Pedra Viva

3 de juliol

► **Lingua ignota.** Yom i Elise Dabrowski. Ciències i cantant de lírica francesa han posat música al llenguatge inventat de Hildegard von Bingen.

10 de juliol

► **Pedra rítmica.** Simfonia per 60 batens i bators, dirigit pel batentista català Santi Ansa, en coordinació amb Mòdèl Negri i Pere Molà i amb el grup Escatò.

17 de juliol

► **Salvador Sobral.** El guanyador d'Eurovision 2017 presenta el seu nou disc «Paris, Lisboa».

24 de juliol

► **Mal Pelo.** Els directors de la companyia Mal Pelo de Maria Muñoz i Pep Ramis, dos treballs seus, un extracte de l'espectacle «Boche» de Maria Muñoz i una segona part a càrrec de Pep Ramis.

31 de juliol

► **Pepa Plana.** Dues pallasses

que plantegen com serien els clàssics gags del clown interpretats per figures femenines. Un espectacle que també presentarà al Festival Grec «Eiue que no veus».

7 d'agost

► **Jordi Savall amb Xavier Diaz-Latorre.** Principal representant i indòmit de la música antiga i nou del món. Junt amb Xavier Diaz presentarà el programa «Folies & Romanescas».

14 d'agost

► **Alquímia Musical.** «Trànsitus», un espectacle de música i magis projectades per tota la pedrera, creat per la fundació sevillana.

21 d'agost

► **Peus a terra.** Espectacle de dansa amb 11 ballarines de companyies conegudes arreu del món. Dirigit per Alicia Brau i en col·laboració amb Omnis Burotas.

28 d'agost

► **Fang.** Físelica peca d'un cos en relació amb un bloc de 500kg de fang. Fang, cos, pedres, una comunitat i un llenguatge com essencial.

4 de setembre

► **Tarta Relena.** Dues poemes veus femenines catalanes, que diàloguen a partir de melodies mediterrànies d'arrels molt diverses i aigua ben familiar.

Pedra en Viu

16 d'agost

► **«Alone together»**, poesia performada amb Joana Brabo.

► **«Particules paral·leles»**, obra de teatre dirigida per Clara Bós.

17 d'agost

► **«L'olor d'abans d'anar a dormir»**, amb Francina Cuaules, Laura Fernández i Maria Servera.

► **«Ama, ama, ama, ama»**, performance amb Makio Sese i la Cia. Wild flowers.

► **«Atzurs»**, concert de Selma

Bruña, Clara Enrich i Joan Rotger.

► **«Frida»**, espectacle dirigit per Marie Tholon i Adriana Aguilar.

18 d'agost

► **«La fugida del Zamna»**, amb la Cia. Theatre de Xoc.

► **«Macs. Històries de pedres»**, de S'Espai de Circ.

► **«Somnellers»**, actuació musical del grup català.

► **«Ciutat de Parellas»**, acció artística i musical a partir de la llegenda menorquina.

Il·lustració 10. Impacte mediàtic I

Actuació de Lantana al Cercle Artístic

L.I.V.

La Companyia Lantana representà el diumenge a la Sala Jeroni Marqués del Cercle Artístic de Ciutadella, l'obra teatral i musical «L'olor d'abans d'anar a dormir» que s'havia estrenat aquest

estiu en el marc del Festival Pedra Viva a les Pedreres de s'Hostal.

L'argument gira entorn d'una carta amb la direcció d'un hotel i un mocador que desencadenen l'acció en la qual intervien dues amigues.

Es tracta d'un projecte que, segons Lantana, neix de la curiositat i de la necessitat d'entremesclar diferents disciplines artístiques. A partir de cançons compostes per Francis Poulenc, Manuel de Falla i Felix Mendelssohn (entre altres) es desenvolupa una història una mica amarga però amb un lleu to còmic i delicat.

La Comonayia Lantana està formada per Francina Cuaules Seguí, actriu i guionista; Laura Fernández Coll, soprano i Maria Servera Bosch, contrabaix.

Il·lustració 9. Impacte mediàtic II

6. Nova creació

L'emprenedoria d'un esdeveniment multidisciplinari a Menorca és un dels objectius principals de la companyia.

En aquest apartat, es dissenya un pla d'acció exhaustiu com a estratègia de màrqueting per la creació de *Kalia*, un nou projecte amb format específic pel Teatre des Born.

6.1. Punt de partida actual

Desenvolupar estratègies d'investigació per descriure i analitzar sistemàticament l'experiència personal per comprendre alguns aspectes del projecte o esdeveniment, és el que actualment es coneix amb el terme *autoetnografia*¹⁷ (Ellis, Adams i Bochner, 2011).

La informació autoetnogràfica pot centrar-se en el subjecte mateix, en la seva interacció amb altres persones i en la seva interacció amb objectes materials o culturals (Scribano i De Seine, 2009).

L'autoreflexió¹⁸ implica introspecció, anàlisi i avaluació d'allò que volem fer. És un procés fora de la pràctica artística, per pensar en ella retrospectivament i posar atenció en tots els seus ecos cognitius, emotius, socials i corporals.

Així doncs, per realitzar-la amb exhaustivitat utilitzarem dues matrius imprescindibles i una tècnica d'anàlisi que ens permetran la creació d'un nucli sòlid i ferm dins la realitat actual de la companyia, a més de les tasques necessàries per a la formació d'idees claus en el desenvolupament de la mateixa.

6.1.1. Anàlisi DAFO

Un element d'ús comú en estratègies de màrqueting és l'anàlisi DAFO. Es tracta d'una matriu que permet identificar ràpidament els factors tant interns (vinculats al seu funcionament intern) com externs (depenen de l'entorn en que operen). Per tant, és una eina de gestió que facilita el procés de planificació estratègica, proporcionant la informació necessària per a la implementació d'accions i mesures correctives, i per al desenvolupament de projectes de millora (Speth, 2016).

¹⁷ Un dels primers usos del terme "autoetnografia" es deuen a l'antropòleg Karl Heider (1975) qui ho va emprar per designar les descripcions que de la seva mateixa cultura feien els Dani de Nova Guinea, grup humà en què centrava els seus estudis. Més tard, David Hayano (1979) ho va usar per referir-se a l'estudi de la cultura a la qual pertany el mateix investigador (Ellis, Adams i Bochner, 2011, p.273).

¹⁸ Alguns autors anomenen aquest procés "introspecció interactiva" (Rodríguez y Ryave, 2002).

DAFO, FODA, DOFA o SWOT, matriu SWOT, són les sigles corresponents als quatre elements que s'avaluen en l'anàlisi: debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats.

A més, cada projecte posseeix un terreny intern de gestió, i un altre terreny extern del qual l'equip no és responsable del seu posicionament. En el terreny interns ens trobem amb debilitats (negatives) i fortaleces (positives).

A continuació ens disposem a diagnosticar l'estat de la companyia seguint l'anàlisi DAFO, que es va establir a partir d'una reunió amb tots els membres de la companyia Lantana, enfocada en definir les línies d'accions que volíem seguir.

Taula 4. Matriu DAFO

Matriu DAFO	Internes	Externes
Negatives	Debilitats Activitat com a projecte complementari Distància entre els membres de la companyia	Amenaces Situació cultural actual envers al covid-19
Positives	Fortaleces Projecte personal i únic Projecte obert, sense gènere ni estil concret Motivació continua a seguir creant idees i projectes Existeix amistat entre els membres de la companyia Compenetració i enteniment en l'àmbit musical i creatiu Oberts a noves propostes	Oportunitats Sortir de l'illa. Sols hem actuat a Menorca. Formació pionera com a formació professional i com a concepte d'espectacle

Un cop realitzat l'anàlisi DAFO per part del grup, cadascun dels integrants adoptarà consciència de tots els aspectes derivats de cada matriu, facilitant així la maduresa tant a nivell musical com a nivell d'emprenedors, al nucli de la formació.

6.1.2. Anàlisi CAME

En aquesta segona fase d'anàlisi, s'elabora una matriu d'estratègies i mesures (anàlisi CAME) encaminades a corregir, afrontar, mantenir i explotar els aspectes identificats en el DAFO. L'anàlisi CAME ens permet definir les estratègies seleccionades en funció dels punts forts i dèbils (Martínez i Milla, 2013).

D'aquesta manera, es dona un pas més a l'hora establir unes mesures clares de actuació d'un Pràcticum que es troba davant diversos reptes a emprendre per a la seva millora.

La matriu resultant, una evolució lògica del DAFO previ, constitueix un instrument que ens permet corregir les debilitats i mantenir les fortalezes detectades, així com afrontar les amenaces i explotar les oportunitats a partir de l' disseny d'una sèrie de propostes específiques d'actuació (De León, 2011).

Taula 5. Matriu CAME

Matriu CAME	Amenaces	Oportunitats
Debilitats	<p>Estratègies de supervivència</p> <p>Pal·liar debilitats i amenaces. Es concretarà una reunió amb la companyia en la qual cada membre aporta el seu punt de vista d'acord amb les debilitats i amenaces detectades, a més d'aportar idees per a esmentar-les amb solvència.</p>	<p>Estratègia adaptativa</p> <p>Les oportunitats remolquen a les debilitats; formació professional multidisciplinària amb el concepte de concert.</p>
Fortalezes	<p>Estratègia defensiva</p> <p>Per acabar amb les amenaces mitjançant l'ús de les fortalezes. El fet de creure amb les fortalezes internes del grup farà pal·liar amb nota les amenaces externes que ataquen a la formació.</p>	<p>Estratègia ofensiva</p> <p>Per aprofitar les fortalezes i oportunitats. Aprofitar les fortalezes internes del grup, així com les oportunitats alienes a Lantana és crucial pel mercat, fidelitzar el públic, obrir la xarxa musical i contrarestar els aspectes negatius anteriorment esmentats.</p>

6.1.3. *What, Who, Where, When, Why i How*

Resolem, finalment, mitjançant la tècnica de les 5W1H.¹⁹ Es tracta d'una línia d'actuació per comprendre els detalls, analitzar les inferències i el judici per arribar als fets fonamentals i les declaracions per arribar a l'abstracció. D'aquesta manera es definiran el producte, el *target*, els principals objectius del màrqueting SMART (*specific, measurable, attainable, realistic, time*) i la metodologia de treball (Jinks, 2019).

What? (Què es vol millorar?)

Definir bé el producte és crucial per a delimitar les línies d'actuació en cada procés tant creatiu com comercial. Així doncs, Lantana vol experimentar les sonoritats de la veu i la corda. Comunicar i expressar des de la unitat més petita, ara vol apostar per l'ampliació. Fer créixer el format del projecte amb un cor i un violoncel.

Who? (Qui ho millora?)

La companyia Lantana ha de desenvolupar diferents tasques a més de les artístiques per tal que el projecte funcioni minuciosament. Aclarim la funció que ha d'exercir cada membre.

Taula 6. Funcions membres Companyia Lantana

	Francina Caules	Laura Fernández	Maria Servera
<i>Direcció musical</i>		X	X
<i>Direcció escènica</i>	X		
<i>Promoció</i>		X	
<i>Guions</i>	X		
<i>Arranjaments musicals</i>		X	X
<i>Comunicació</i>	X		
<i>Producció</i>		X	
<i>Avaluació</i>			X

¹⁹ Metodologia d'anàlisi empresarial creada pel sociòleg nord-americà Lasswell (1979) considerada una llista de verificació mitjançant la qual és possible generar estratègies per implementar una millora (LATU, 2019).

Where? (On es millorarà?)

El lloc idoni per llançar el projecte és a casa, Menorca. La reobertura del Teatre des Born a Ciutadella, presenta una oportunitat per aconseguir l'aprovació del producte per a la seva posterior distribució per la geografia dels territoris de parla catalana (veure apartat 2.3.3.2.).

When? (Quan es millorarà?)

La data idònia per realitzar l'esdeveniment de presentació és la primavera. Cal esperar les setmanes de Pasqua, amb la tornada dels estudiants a l'illa, per assegurar el seu aforament (*Sold out*). Seguint el que proposa el teatre d'apostar sols per un o dos grans esdeveniments al mes, creiem que el fet d'oferir cor ens assegura l'assistència del públic, i sobretot en aquestes dates.

Why? (Per què es vol millorar?)

Ja hem experimentat i treballat en petit format, coneixem molt bé les nostres sonoritats i registres. Creiem que ara és hora de créixer i seguir explorant camins i possibilitats dins aquest format.

How? (Com es millorarà?)

Es comença a planificar les auditories amb més detall (dins del mes). Es dona més seguiment a la data planificada.

Serán necessaris diverses etapes de treball en la reconstrucció de l'espectacle:

- Ampliació plantilla:

El cor i el violoncel ens faran créixer musical, sonor i escènicament.

- Organització interna (musical i tècnica):

Les tasques musicals i tècniques han de definir-se de nou al començament de l'organització del projecte; encarregats per a l'elaboració musical, creació d'idea o concepte de l'espectacle i revisió del format.

- Revisió musical:

El material musical està sempre en contínua revisió en els assajos de l'espectacle. Cal, a més, un primer guió (esbós) que determini la música i performance per agilitzar el procés de muntatge artístic de l'espectacle.

6.2. Màrqueting

6.2.1. Producte

L'estudi de les tres variables utilitzades en l'àmbit escènic²⁰, s'aplicà a la nostra proposta per tal d'aclarir el missatge de l'espectacle, la reacció que volem desenvolupar en la audiència i la principal metodologia que es durà a terme per aconseguir aquests objectius.

El nucli de convicció dramàtica és la variable que respon a la pregunta *què volem contar amb l'espectacle?*

A través dels arranjaments propis de la música de Karl Jenkins volem crear una atmosfera càlida i arribar al públic amb les síl·labes i sons de l'*Adiemus*. Contar la història de Kalia, una noia refugiada que explica les desigualtats i injustícies del seu dia a dia per sobreviure i aconseguir un futur.

L'objectiu de l'escenificació respon a la pregunta *quina reacció volem aconseguir en l'espectador?*

En el nostre cas, voldrem aconseguir en l'audiència un sentiment d'empatia i identitat amb la consciència del valor de les vides de les persones abandonades en aigües internacionals que fugen de conflictes bèl·lics, persecucions o pobresa.

D'aquesta manera, donar veu a les organitzacions humanitàries on la seva missió principal és protegir la vida dels més vulnerables en situacions d'emergència (com n'és l'organització no governamental i sense ànims de lucre, *Open Arms*).

L'estratègia estètic-estilística és l'última variable de l'anàlisi i estudi de l'espectacle. Amb ella, respondrem a la pregunta *com ho explicarem?* (apartat metodològic del procés de creació).

Kalia consisteix en un espectacle narratiu i abstracte. Aquesta qualitat abstracta amb la qual es conta ofereix a l'espectador certa llibertat interpretativa del missatge final i del conjunt estètic.

6.2.2. Promoció i distribució

Per aconseguir públic és indispensable una bona promoció. La inclusió de l'espectacle a la pàgina web de Lantana serà vital, fins i tot a la web del Teatre des Born.

Així doncs, pel bon llançament de l'espectacle cal:

- Pujar un cartell a les xarxes socials de la companyia i dels membres, de manera esglaonada i organitzada de forma estratègica.

²⁰ Juan Antonio Hormigón (1991, 73-75) proposa, a partir d'una lectura selectiva, tres variables dramaturgiques per al procés escènic. (Gómez, 2018).

Aquesta difusió i publicitat a *Facebook* i *Instagram* són fonamentals, ja que la viralitat de l'espectacle en l'àmbit musical en el territori de parla catalana ha de ser pres com un punt a favor i donar-se a conèixer.

- Produir i pujar un vídeo promocional a les xarxes socials de la companyia i els seus membres.
- Aconseguir difusió per part de les principals entitats que tinguin pes social i estiguin relacionades amb les entitats i participants del projecte: cor, tècnics, musics, etc.
- Aconseguir una nota de premsa al diari local.

Com s'ha establert anteriorment a la logística de la companyia Lantana (veure taula 6), la promoció i comunicació ja són tasques adjudicades a diferents membres. Cal però, calcular el pressupost dels recursos i necessitats de la promoció:

Taula 7. Recursos promocionals

<i>Què?</i>	Responsable	Cost
<i>Actualització de la pàgina web</i>	Elaboració pròpia	0€
<i>Disseny del cartell</i>	Elaboració pròpia	0€
<i>Producció vídeo promocional</i>	Empresa especialitzada	200€
<i>Publicacions a les xarxes</i>	Elaboració pròpia	0€
<i>Promoció anuncis a Instagram</i>	Instagram	50€

6.2.3. Pressupost

Les partides econòmiques repartides en concepte de cotització són les següents:

Taula 8. *Catxet*

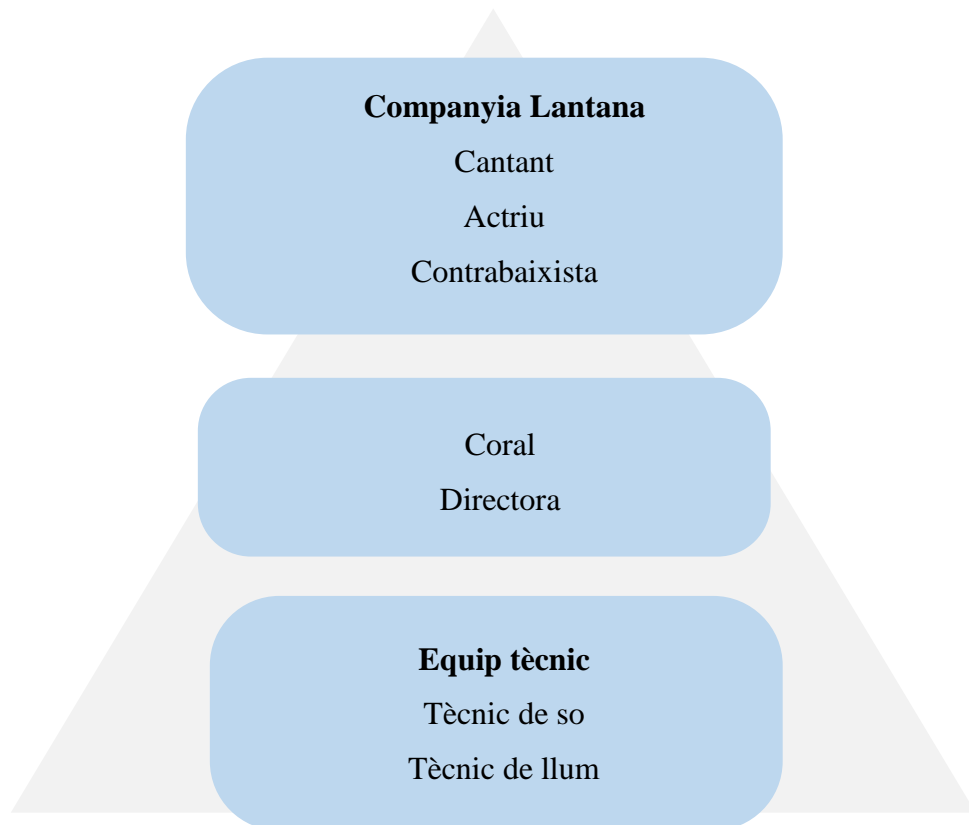
<i>Descripció</i>	Nombre	Catxet	Total
<i>Lantana</i>	3	250€	750€
<i>Coral</i>	Col·laboradora	0€	0€
<i>Directora Coral</i>	1	250€	250€
<i>Violoncel·lista</i>	1	250€	250€
<i>Tècnics</i>	2	200€	400€
<i>Muntador</i>	1	150€	150€
<i>Total</i>			1800€

Condicions de contractació:

- Acordar no pagar lloguer de la sala (Teatre des Born) a canvi de decidir un % de participació dels ingressos de la taquilla amb cadascuna de les parts.
- El Teatre des Born proporcionarà en tot moment material de llums indicat per l'equip tècnic del grup.
- Lantana disposarà de 2 hores de muntatge de l'escenari i 2 hores de proves tècniques.

6.3. Organigrama

L'espectacle *Kalia* està format per tres elements que exerceixen diferents funcions indispensables per fer funcionar a la perfecció el motor de l'espectacle.

Il·lustració 11. Organigrama

6.4. Cronograma

Per l'eficàcia i efectivitat de l'equip cal organitzar les tasques amb temps. Així doncs, tenir marcades determinades metes en una línia temporal, com diferents activitats que ajuden a aconseguir-les, són un mètode de treball que ajudarà al bon resultat del procés de creació.

Taula 9. Cronograma

	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig
<i>Reunió d'equip</i>	x		x		x		
<i>Revisió musical</i>	x	x					
<i>Assajos</i>		x	x	x	x	x	
<i>Disseny promoció</i>			x	x			
<i>Promoció</i>					x	x	
<i>Concert</i>						x	
<i>Avaluació</i>						x	
<i>Distribució</i>						x	x

6.5. Recursos

Els recursos mínims per a la realització de l'espectacle són indispensables per a la presentació, definició i ajust de l'espectacle en cadascuna de les seves representacions. Així doncs, seguint el mínim exigible que ofereix el Teatre des Born és el que segueix a continuació:

- Il·luminació escènica.
- Camerins: col·lectiu en planta. Mínim dos.
- Escenari: Pendent de 2%

Taula 10. Dimensions de l'escenari

AMPLE	FONS	ALT
Corbata: 950 cm	Corbata: 151 cm	Boca: 608 cm
Boca: 846 cm	Des de Boca: 785 cm	Escenari a pinta: 1078 cm
Fossa escènica: 1300 cm	Fossa escènica: 800 cm	Escenari a Platea: 90 cm

6.5.1. Recursos musicals

Tal com hem esmentat anteriorment, Lantana vol experimentar, comunicar i expressar des de la unitat més petita fent créixer el format del projecte. A més, aquests elements seran indispensables per a la posada en escena de l'espectacle.

Instruments:

- Contrabaix.
- Violoncel.
- Set de petita percussió.
- Cor.

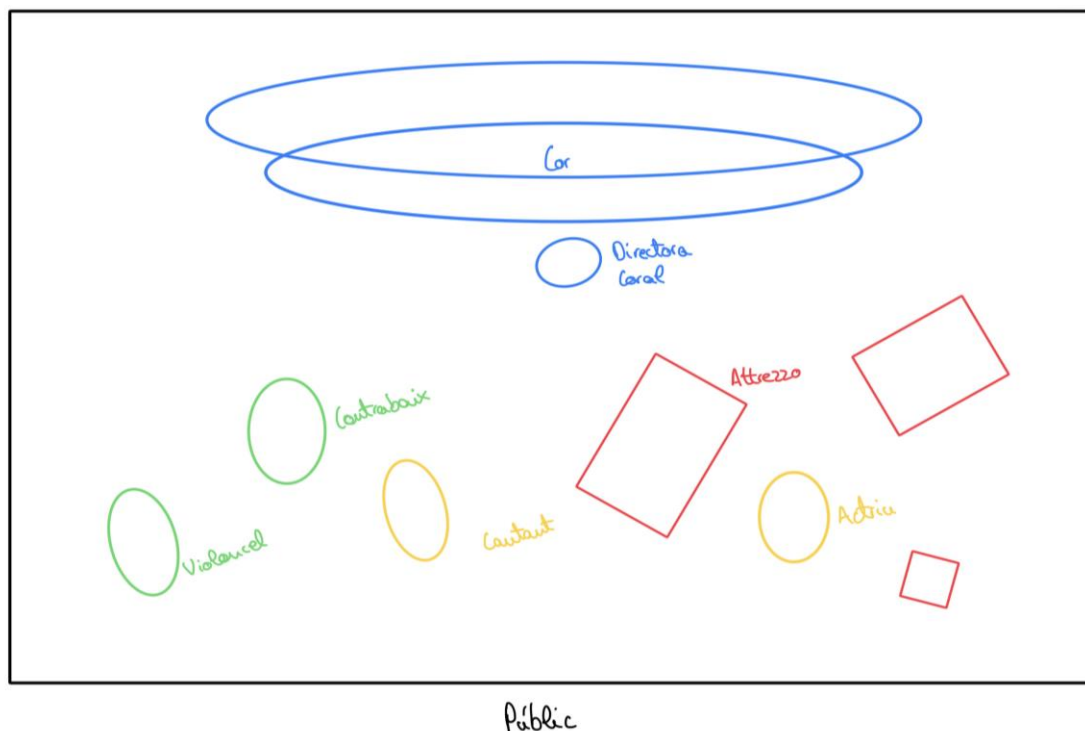
6.5.2. Recursos de llum

Segons les diferents escenes creades durant l'espectacle, seran activades les diferents zones de llums definides, per tant el mínim necessari serà:

- *Cenital*, focus de dalt a baix per crear ombres grans donant un efecte dramàtic.
- Laterals, la font de llum col·locada als costats de l'escenari amb l'objectiu és definir els cossos.
- Frontals, s'il·lumina l'actor, de front i de dalt a baix. L'utilitzarem per treure profunditat a l'escena.

6.5.3. Posada en escena

Ajuntant els recursos anteriorment citats, el *rider tècnic*²¹ presenta idea com mostra les imatges que segueixen, sempre tenint en compte que es tracta d'un espectacle sense amplificadors ni ús de recursos sonors. Per tant, el *rider tècnic* ens servirà per planificar l'organització dels espais de l'escenari.

Il·lustració 12. Posada en escena

6.6. Ajudes i subvencions

Com hem pogut comprovar, el conjunt d'activitats i tràmits que cal seguir per a resoldre el projecte de caràcter administratiu és indispensable. Aquesta feina burocràtica s'invisibilitza, però sense ella no es pot arribar a executar cap projecte.

Lantana és una companyia petita amb ganes de fer-se un lloc dins el mercat professional actual que cada vegada és més competitiu. Però no és suficient tenir bones idees i ganes de dur-les a la pràctica, sinó també és indispensable el suport de les institucions públiques, desenvolupant diferents ajudes per fer possible que aquestes iniciatives puguin arribar a bon port (Álvarez, s.d.).

A Menorca trobem diverses opcions per accedir a ajudes i subvencions per ajudar a promocionar artistes i/o grups locals i així mantenir viva la cultura, encara que la situació del sector cultural derivada de la Covid-19 n'ha estat un gran obstacle. A més, el públic assidu als espectacles de parla catalana representa un

²¹ El *rider tècnic* és un document d'àmbit musical, en el qual es detallen les necessitats tècniques d'un artista, banda o companyia per organitzar adequadament l'escenari (promocionmusical.es, s.d.).

percentatge molt petit del total del possible públic assistent. Som conscients que interpretar en català arribem a un públic menys ample i, en conseqüència, tenir un èxit més reduït.

El Consell Insular, en matèria de cultura i, de conformitat amb l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (articles 70.18 i 73) i la Llei 6/1994 d'atribució de competències als Consells insulars en matèria de patrimoni històric, promoció sociocultural, dipòsit legal de llibres i esports, presenta ajudes per promoure i donar suport a la realització de projectes culturals desenvolupats en l'àmbit de Menorca per les entitats culturals de l'illa. La finalitat dels ajuts d'aquesta convocatòria és oferir durant tot l'any activitats culturals arreu de Menorca, potenciant els projectes de les entitats sense ànim de lucre; convocatòria que, per tant, també comporta un vessant social significatiu (BOIB, 2020, 11335).

El programa *Menorca música i teatre*, organitzat pel Departament de Cultura, Educació, Joventut i Esports del Consell Insular de Menorca, promou l'activitat musical i teatral dels grups menorquins a l'illa. Qualsevol grup musical o teatral pot participar i integrar-se al catàleg del programa on se subvenciona econòmicament aquelles entitats interessades en contractar qualsevol dels grups integrants del programa (cime.es, 2021).

El portal de subvencions Institut Estudis Baleàrics contribueix a la projecció exterior de la música i dels músics, intèrprets i compositors de les Illes Balears de caràcter professional, amb la finalitat de fomentar l'intercanvi i la relació cultural entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i entre les Illes Balears i l'exterior (iebalearics.org, 2020).

Aquest any 2021, la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat ha llençat la primera convocatòria d'ajuts de les illes destinada al foment de la creació original dels sectors culturals en valor de 690.000 €.

El Govern ha destinat 490.000 € a la primera línia d'ajuts del Fons Extraordinari per a la Producció Creativa i la Recerca Cultural de les arts escèniques, les arts visuals i la fotografia; la literatura, el còmic i la il·lustració; la música, i els audiovisuals, en el marc de la situació d'emergència de salut pública a causa de la pandèmia de la Covid-19. L'import total s'ha repartit a parts iguals entre les cinc línies de la convocatòria (veure Taula 10) (iebalearics.org, 2021).

Taula 11. Fons Extraordinari Producció Creativa i Recerca Cultural 2021

Fons Extraordinari Govern Illes Balears 2021		Pressupost
Total primera convocatòria d'ajuts		490.000 €
A la creació musical	Entorn audiovisual i creació contemporània	32.800 €
	Jazz	32.600 €
	Música popular i urbana	32.600 €
A les arts escèniques	Textos teatrals	40.775 €
	Creació de coreografies	24.525 €
	Espectacles de circ	32.700 €
A la literatura, còmic i il·lustració	Textos literaris en català	54.000 €
	Còmic i il·lustració	44.000 €
A les arts visuals		98.000 €
A guions per a l'audiovisual	Llargmetratges i series	83.000 €
	Curtmetratges i documentals	15.000 €

Taula 12. Subvencions IEB de l'any 2020

<i>Portal de subvenció</i>	Any	Quantitats destinades
<i>Circuit TalentIB Música</i>	2020	100.000 €
<i>Circuit TalentIB Arts Escèniques</i>	2020	100.000 €
<i>IEB projecció exterior Música</i>	2020	235.000 €
<i>IEB projecció exterior Arts Escèniques</i>	2020	200.000 €
<i>Organització i producció de fires i festivals</i>	2020	490.000 €

Com a companyia multidisciplinària que explora a través de la música i la dramaturgia, Lantana podria optar a les subvencions del circuit TalentIB Música i TalentIB Arts Escèniques (en cas que aquest any 2021 s'obri convocatòria), a més de les subvencions del portal d'entorn audiovisual i creació contemporània musical del Fons Extraordinari del Govern de les Illes Balears 2021.

7. Conclusions

Donant resposta a la hipòtesi inicial i després d'haver treballat i desenvolupat cadascun dels apartats d'aquest treball, podem confirmar que el pla d'acció proposat ens ha permès crear una estratègia de màrqueting i dissenyar noves activitats artístiques completant les expectatives inicials de la companyia Lantana.

A més, amb aquest Treball de Fi d'Estudis hem donat veu al ventall de possibilitats i enaltit al músic integral capaç de compondre, improvisar i interpretar, amb competències específiques per a comunicar i expressar, desenvolupar, perfeccionar i créixer.

Posant en pràctica els meus coneixements com a pedagoga, he desenvolupat aquest treball fent ús de competències bàsiques i continguts específics, estratègies, dissenys i processos d'avaluació. D'aquesta manera, he analitzat les competències específiques del títol superior de l'especialitat d'interpretació on m'ha semblat curiós com en cap moment es fa menció en enfocar el desenvolupament de l'interpret a construir un procés creatiu més enllà de la mateixa obra.

Com s'esmentava al principi del treball, trobar un espai on debatre les possibles sortides professionals de les nostres carreres musicals i l'opció de crear una marca pròpia, en aquest cas, un projecte multidisciplinari artístic, s'omet en els ensenyaments propis del Conservatori Superior, així com de molts altres amb la mateixa oferta educativa.

Donant resposta a una de les preguntes que se'm generava als inicis del treball, *La realització pròpia d'un projecte d'aquestes dimensions és una bona opció com a sortida al món del cant?*, ara puc respondre *sí*. Som conscient que és una opció, però complicada. Un dels avantatges del segle XXI és la gran varietat de sortides que hi tenim a l'abast, però la tradició musical europea des del segle XIX cerca un especialista centrat únicament en interpretació i composició, mentre que, tal com afirmen López-Cano i San Cristóbal (2013), cal enaltir al músic integral capaç de compondre, improvisar i interpretar, amb competències específiques per a comunicar i expressar, desenvolupar, perfeccionar i créixer.

Amb l'objectiu d'aconseguir una idea més pràctica i exacta sobre l'opció de crear la marca pròpia i la percepció que es té dels cantants i les seves sortides al món professional, se'm generaren molts dubtes sobre com enfocar l'enquesta. Calia un disseny neutre i sense cap condicionant sobre les respostes, per així un resultat més real. Finalment, l'avaluació d'aquesta m'ha permès confirmar les qüestions inicials, contribuint a corroborar la hipòtesi inicial.

Tal com afirmen Leprêtre i Sáez Mateu (2014), la nostra és una cultura transformadora i prepositiva, una cultura amb coses a dir, que suma, afegeix valor i sentit propi a les aportacions culturals que rep. La cultura dels territoris de parla catalana té possibilitat al desenvolupament i al motor econòmic de la societat. En conseqüència, l'art es desenvolupa una funció vital de l'experiència humana.

Desenvolupar un projecte d'aquestes dimensions comporta trobar moltes adversitats. És evident que és un sector amb molta competència, ja que

constantment apareixen noves propostes, moltes d'elles de gran qualitat, i en el context actual de crisi general i del sector cultural, encara és més difícil, però no impossible. Cal crear una marca que es diferenciï dels altres projectes i dedicar esforços a trobar beques, convocatòries de festivals, cercar nous mercats, nou públic, fires d'art, etc. En definitiva, ser creatius i emprenedors per arribar al màxim de gent possible i poder arribar a generar ingressos.

Lantana és un projecte de nova creació sense antecedents propis, però sí externs, en els quals s'ha emmirallat i inspirat. Comparant-se amb les diferents companyies i grups descrits en el marc teòric del present treball, es pot observar com la història en la innovació i desenvolupament musical és totalment repetitiva, amb prou feines suports culturals i artístics a la investigació i, en canvi, amb multitud d'obstacles i prejudicis en el camí.

Per aquesta raó, a llarg termini seria molt interessant plantejar formes en les que l'economia de Lantana pogués arribar a ser més estable, a través de subvencions nominatives, convenis amb altres institucions, patrocinis privats, sistemes de mecenatges, etcètera.

Amb la realització d'aquest treball no s'ha comprovat la viabilitat del lloc a la companyia dins el mercat professional de l'art pluridisciplinari. Una altra dificultat a la qual ens enfrontem com a companyia és la cancel·lació o ajornament dels concerts que estaven programats per als propers mesos, a causa de la pandèmia de la Covid-19. Això ha suposat un desajust tant en la planificació de l'agenda de l'any com en els ingressos previstos.

Tanmateix, ens ha motivat a crear noves propostes que sense aquesta aturada i temps de reflexió ni tan sols ens haguéssim plantejat. Tal com hem apuntat, un projecte artístic exigeix, en primer lloc, encaminar-se al desconegut, cercar nous camins, noves formes, nous processos per arribar a la originalitat del projecte i exprimir la màxima creativitat: la creació d'un mateix. És per això que la millor estratègia de màrqueting que la companyia Lantana ha assolit, en la situació de crisi cultural actual, ha estat l'actitud, l'autoconfiança, la creativitat, la capacitat d'innovació, el sentit de responsabilitat i el maneig del risc com a conductes necessàries per l'emprenedoria del pla d'acció.

Kalia ha estat tot un repte. Desenvolupar estratègies d'investigació i anàlisis per aquest projecte de nova creació ens ha exigut fer front a situacions diverses (sobretot la distància entre els membres de la companyia i la grandesa del projecte), desenvolupar les nostres capacitats de lideratge, esperit emprenedor, capacitat de treball en equip, habilitats de gestió i orientació, capacitat d'adaptació i treball col·laboratiu; en definitiva, despertar i treballar a partir de les nostres competències específiques.

Després de revisar el pla d'acció de Lantana en la seva totalitat, observem que la planificació és un aspecte essencial del projecte, la introspecció i reflexió sobre el futur de la formació. A més, el finançament és un dels aspectes que més cal treballar per dur a terme aquesta iniciativa, ja que és el que decidirà si és possible realitzar totes les propostes o cal marcar algunes prioritats sobre d'altres.

Com a companyia, tenim clar que volem dirigir-nos al públic en català i reivindicar el paper de la dona artista, però això comporta dos obstacles reals actuals. El públic assidu als espectacles de parla catalana representa un percentatge molt petit del total del possible públic assistent. Som conscients que interpretar en català arribem a un públic menys ample i, en conseqüència, podrem tenir un èxit més reduït. I tot això sense fer menció al percentatge permès a assistir als teatres i espectacles a conseqüència de la malaltia de la Covid-19.

Finalment, aquest pla d'intervenció no només servirà per planificar el projecte de cara als pròxims anys, sinó que també es podrà utilitzar per a un futur més llunyà, adaptant-se a l'estat i a les activitats de cada moment.

Podem concloure que l'estratègia de màrqueting de Lantana, les seves expectatives de futur i el disseny de les noves activitats artístiques han completat el pla d'acció inicial dels tres projectes:

- *Sempre ens movem.*
- *L'olor d'abans d'anar a dormir.*
- *Kalia.*

Així doncs, i amb la porta oberta, m'agradaria seguir treballant i creant juntament amb la companyia Lantana. Ara mateix necessito reposar tot aquest projecte, però en un futur la idea és seguir creant i desenvolupant propostes artístiques que ens permetin créixer com a companyia multidisciplinària i, personalment, com a cantant.

8. Referències bibliogràfiques

Llibres

- BURKHOLDER J. PETER, GROUT DONALD J. I PALISCA CLAUDE V., *Historia de la música occidental*, Alianza Editorial, Madrid, 8a edició, 2010.
- GIRÁLDEZ ANDREA, *Competencia cultural y artística*. Alianza Editorial, Madrid, 1ª edició, 2007.
- LÓPEZ CANO RUBÉN Y SAN CRISTÓBAL ÚRSULA, *Investigación artística en música. Problemas, métodos, experiencias y modelos*. Conaculta Fonca, Barcelona, 1a edició, 2014.
- MERRIAM ALAN, *The anthropology of music*, Northwestern University Press Evanston, Illinois, 1964.
- THOMÀS I SABATER JOAN MARIA, PARETS I SERRA JOAN, *Breu història musical de les Illes Balears*, Inca, 1982.

Articles

- Atienza, R.P. Teatre des Born: Nova vida. *Diari Menorca, Suplement*, (2020). 1-16.
- Leprêtre Marc, Sáez Mateu Ferran. Cultura catalana, cultura europea. *IDEES. Revista de temes contemporanis*, [en línia], 2014, Núm. 40, p. 53-59.
- Marcé Xavier. La cultura ens fa millors persones?. *Diari Ara.cat*. Article d'opinió. 13/05/2011.
- Puigtobella Bernat. La cultura després de la Covid19, La cultura l'hem de pagar entre tots si volem creadors lliures, *Núvol el digital de cultura*, assaig, 2020.
- Salinas Ramos Francisco y Osorio Bayter Lourdes, Emprendimiento y Economía Social, oportunidades y efectos en una sociedad en transformación, *CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, nº 75, 2012.
- Vallès Villanueva Joan i Calbó i Angrill Muntsa. Competència cultural i artística. *Revista Catalana de Pedagogia*, Societat Catalana de Pedagogia, Vol. 7, 2010, p. 81-98.

Documents audiovisuals

- *Changing education paradigms. Ken Robinson*. [vídeo] *TED ideas worth spreading*, RSA Animate October 2010. 11:40 min.

Pàgines webs

- Ajuntament de Barcelona. (2021) Festival Grec. <https://www.barcelona.cat/grec/es>
- European observatory on memòries. (2020) Exilio (In die Fremde). <https://europeanmemories.net/activities/exilio-in-die-ferne/>
- Mal Pelo. (2019) Bach. <https://www.malpele.org/es/show/bach/>
- Pàgina web de Telemannrec. (<https://es.telemannrec.com/troudever>)
- Pàgina web de la companyia Lantana. (<https://lantanacompanyia.wixsite.com/website>)
- Pàgina web de la Fira Tàrrrega (https://www.firatarrega.cat/sobre-nosaltres/es_index/)
- Pàgina web de Orekatex (<http://www.orekatx.com/es/bio>)
- Pàgina web de Polirítmia (<https://poliritmia.ivc.gva.es>)
- Pàgina web del Festival Aphònica (<http://www.aphonica.banyoles.cat>)
- Pàgina web del Festival de les Arts (<https://www.festivaldelesarts.com/>)
- Pàgina web del Festival inund'Art (<https://www.inundart.org/el-festival/>)
- Pàgina web del Festival Pedra Viva (<https://www.pedravivamenorca.com/>)
- Pàgina web del Festival Píndoles (<https://pindoles.com/>)
- Pàgina web del Festival Porta Ferrada (<https://www.festivalportaferrada.cat/ca/>)
- Pàgina web del Teatre des Born (<https://www.teatredesborn.com/>)
- The Indian runners. (2021) Tarta relena. <https://theindianrunners.com/grups/tarta-relena/>
- Visitcalvia. (2021) Mallorca live Festival 2021. <https://visitcalvia.org/events/mallorca-live-2021/>
- Yom. (2019) Lingua Ignota. <https://www.yom.fr/en/lingua-ignota>